

Egzorcizam i molitve oslobođenja

Jerković, Viktorija

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Catholic Theology / Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:202:154405>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of The Catholic Faculty of Theology
University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
TEOLOŠKO-KATEHETSKE STUDIJE

VIKTORIJA JERKOVIĆ

EGZORCIZAM I MOLITVE OSLOBOĐENJA

Diplomski rad

Split, 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
TEOLOŠKO-KATEHETSKE STUDIJE

VIKTORIJA JERKOVIĆ

EGZORCIZAM I MOLITVE OSLOBOĐENJA

DIPLOMSKI RAD

Iz Kršćanske duhovnosti kod prof. dr. sc. Mladena Parlova

Split, 2021.

Sadržaj

Uvod.....	1
1. O Bogu i zlu.....	3
1.1. Bog kao ljubav i odnos	3
1.2. Opstojnost zla	4
1.3. Grijeh.....	5
1.4. Okultno.....	7
1.5. Sotonizam.....	8
1.6. Magija.....	9
1.7. Pobačaj	10
1.8. Blud	10
2. Anđeli i zlodusi.....	12
2.1. Anđeli	12
2.1.1. Anđeli u Svetom Pismu	13
2.2. Pad anđela-zlodusi.....	14
2.2.1. Zlodusi u Starom i Novom zavjetu	15
2.2.2. Imena i nazivi za zloduhe	18
3. Demonsko djelovanje	18
3.1. Obilježja i znakovi opsjednuća/posjednuća	19
3.1.1. Svjesnost same osobe i/ili bliskih osoba o problemu	19
3.1.2. Promjene osobnosti i promjene na tijelu.....	20
3.1.3. Promjene na licu	20
3.1.4. Tjelesne promjene.....	20
3.1.5. Promjene u glasu.....	21
3.1.6. Nutarnje stanje osobe.....	21
3.1.7. Fenomeni	22
4. Egzorcizam.....	23
4.1. Obred egzorcizma.....	25
4.2. Egzorcizam u povijesti Katoličke Crkve	29
5. Molitve oslobođenja - <i>Unbound</i>.....	32
5.1. Molitva oslobođenja	32
5.2. Molitve za unutarnje izlječenje.....	39
6. Kritički osvrt.....	40
Prilog 1: Svjedočanstva	43
Prilog 2: „Centar za duhovnu pomoć u Splitu“	57
Zaključak	60
BIBLIOGRAFIJA	61

Sažetak

Osobno poznavanje osoba koje su opsjednute ili imaju demonska tlačenja potaklo me na dublje istraživanje ove tematike. Ono što mi se do nedavno činilo kao fikcija odjednom je u životu meni bliskih ljudi postala stvarnost. Suočena s novim otkrićem prдавne istine odlučila sam više istražiti o ovoj tematici. Demoni postoje i utječu na čovjeka. Osobe koje se suočavaju s ovim iskustvom dokaz su te stvarnosti kao i obred egzorcizma koji oslobađa ljude demonskog utjecaja. Poslije određenog jednog ili više broja egzorcizama osoba biva oslobođena, dobiva novi život, te je jasno vidljiva razlika prije i poslije obreda. Rad donosi općenit govor o anđelima i zlodusima. Naglašava Božje sve vladarstvo i pobjedu nad Zlim. Ukazuje na stvarnost grijeha i njegovog utjecaja na opsjednuće te donosi kratak opis pojedinih grijeha koji su najčešća vrata za ulazak demona u nečiji život. Opisuje znakove i obilježja pomoću kojih prepoznamo opsjednuće. Također, prikazuje obred egzorcizma i druge molitve koje služe za oslobođenje opsjednutih. Cilj rada jest ukazati na to kako je demonsko opsjednuće itekako stvarno i prisutno te potaknuti na promišljanje o unaprjeđenju rada te vrste pastorala.

Ključne riječi: *Bog, anđeo, demon-zloduh, grijeh, opsjednuće, egzorcizam, oslobođenje*

Summary

Personal knowledge of people who are possessed or have demonic oppression has prompted me to explore this topic more deeply. What, until recently, seemed like fiction to me, suddenly became a reality in the lives of people close to me. Faced with a new discovery of ancient truth, I decided to do more research on this topic. Demons exist and affect man. People facing this experience are evidence of that reality as is the rite of exorcism that frees people from demonic influence. After a certain number of exorcisms, the person is released, starts a new life, and the difference before and after the ritual is clearly visible. This paper delivers a general discourse on angels and demons. It emphasizes God's all rule and victory over Evil. It points to the reality of sin and, its impact on possession and provides a brief description of individual sins that are the most common door for demons to enter one's life. It describes the signs and characteristics by which we recognize possession. It also depicts the rite of exorcism and other prayers that serve to liberate the possessed. The aim of the paper is to point out how demonic possession is very real and present and to encourage reflection on improving the work of this type of pastoral care.

Keywords: *God, angel, demon, sin, possession, exorcism, liberation*

Uvod

Ovaj rad posvećujem dušama čije patnje rijetki uočavaju i razumiju. Svima onima koji se bore s nepoznatim, često iza zatvorenih vrata svoje sobe i tako polako upoznaju Poznatog. Onima od čijih vriskova i izobličenja tijela se bježi. Onima kojima je potrebna neizmjerena (L)ljubav u kojoj nema straha. Ljudima koji čeznu za Euharistijom, a tako teško je primaju dok drugi izbjegavaju dolazak na Svetu misu. Izabranicima (vojnicima na prvoj crti bojišta) koji prikazuju svoje nutarnje i vanjske patnje za spasenje duša.

Prvo poglavlje govori o Gospodinu koji pobjeđuje zlo. On je taj koji ima posljednju riječ. On je Spasitelj i Otkupitelj, jedini koji ima moć osloboditi čovjeka. Bog kao Ljubav želi biti slobodno ljubljen, zato anđelima i ljudima daje mogućnost izbora. Nažalost Njegova stvorenja su izabrala ne ljubiti Ga i tako se odvojila iz zajedništva s Gospodinom. grijeh kojeg su počinili stvorio je jaz između Boga i stvorenja. Zlo kao osoba nije nasuprot Bogu, ono je samo stvorenje i kao takvo ne može mjeriti svoje snage naspram Njegovih. Zlo kao takvo jest nedostatak dobro, kao što je hladnoća nedostatak topline. Promatrajući svijet oko nas, možemo biti prevareni mišlju kako je zlo nadvladalo te kako su patnja i nepravda jedino o čemu se čuje. Istina, zlo ima snagu i njegova razorna moć može se osjetiti svuda oko nas. Ali, zlo ne može postojati bez dobra kojeg želi uništiti. Nema zla, ako ne postoji dobro. Zato možemo reći da dobra uvijek ima „više“ iako ga zlo neprestano napada. U ovom poglavlju prenosim definiciju grijeha kako ga vidi Katolička Crkva te ukratko opisujem neke grijehe koji se mogu usko povezati uz opsjednuće.

U drugom poglavlju riječ je o anđelima i demonima. Prvo se opisuju karakteristike anđela općenito te njihovo mjesto u Svetom Pismu. Zatim se prelazi na govor o padu anđela te karakteristikama zloduha. Također, navode se mjesta posebno iz Evanđelja u kojima se spominju zlodusi te Isusovi egzorcizmi.

Treće poglavlje posvećeno je demonskom djelovanju. To su u prvom redu napasti, zatim uznemiravanja i tlačenja i naposljetku opsjednuće i posjednuće. Znakove da je osoba opsjednuta možemo prepoznati promatrajući promjene na njezinom tijelu, licu, glasu i ponašanju. Neki od nadnaravnih fenomena poput levitacije, poznavanje tuđih grijeha, govora na nepoznatim jezicima, nadljudska snaga i dr. mogu biti jasan znak da je prisutno stvorenje koje ne pripada našoj ovozemaljskoj dimenziji. Posebnu pozornost moramo imati prema nutarnjem stanju osobe; psihičke tegobe često se zamjene za duhovne i obrnuto. Iako to ne

mora biti tako kod svakog slučaja, ipak bi najrelevantniji dokaz opsjednuća bili nadnaravni fenomeni.

Četvrto poglavlje opisuje obred egzorcizma preuzet iz Obrednika „Egzorcizmi i druge prošnje.“ Nisam detaljno navodila sve molitve, samo sam ih ukratko opisala te dodala tekstove Svetog Pisma koji se koriste tijekom samog obreda. Smatram da direktno navođenje molitava obrednika dovodi u opasnost njihove zloupotrebe. U ovom poglavlju može se pronaći i kratak pregled povijest egzorcizma u Katoličkoj Crkvi.

Molitve oslobođenja tema su petog poglavlja. Izabrala sam po svom sudu jednu od kvalitetnijih danas, a zove se *Unbound* molitva. Sastoji se od pet ključeva (pokajanje, oprostjenje, odreknuće, preuzimanje vlasti i blagoslov) po kojima osoba dobiva oslobođenje koje joj je u tom životnom razdoblju potrebno. Svrha *Unbound* molitve kao i bilo koje druge molitve oslobođenja jest približiti osobu svom Stvoritelju i Otkupitelju te je osloboditi za ljubav i sebedarje.

Šesto poglavlje jest kritički osvrt. U njemu iznosim vlastito mišljenje o navedenim molitvama, uočavam probleme kako kod osoba u patnji tako i kod molitelja. Neke od značajnih poteškoća su mali broj egzorcista naspram mnoštva ponude okultnog. Također, ljudska oholost koja se javlja kod onih koji su zaduženi za pomoć mučenim osobama velika je prepreka do oslobođenja.

U zadnjem dijelu „Prilozi“ donosim nekoliko svjedočanstava osoba koje su imale ili još uvijek imaju zlodušna tlačenja. Dvije od njih trenutno redovito odlaze na obred egzorcizma dok je jedna od njih u prošlosti prošla takvu vrstu molitve. Ostale osobe idu na molitve otklinjanja. Između ostalog, ta svjedočanstva su značajna jer se radi o osobama koje pripadaju našoj nadbiskupiji. Nisu primjeri iz inozemne literature ili priče o nekim dalekim, nepoznatim osobama. To su ljudi koji žive blizu nas, pokraj kojih prolazimo možda i svaki dan, a da nismo ni svjesni kakve borbe prolaze. Osim svjedočanstava dodala sam i prijedlog za osnivanje Centra za duhovnu pomoć. Smatram da je takva vrsta centra potrebna kako bi se omogućila dostojanstvena pomoć mučenim osobama, ali bi svakako koristio egzorcistima i onima koji im u tom pastoralu pomažu.

1. O Bogu i zlu

1.1. Bog kao ljubav i odnos

»Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, i Bog u njemu« (1 Iv 4,16)

Prije samog govora o demonima, opsjednuću i o egzorcizmu želim staviti naglasak na ono važnije u ovoj cijeloj problematici. A to je ono tko je i kakav je Gospodin. Stvoritelj i stvorena stvarnost ne mogu odmjeravati snage u ni jednom polju. Jednostavno zato što te snage nisu jednakih omjera. Stvoritelj ima vlast nad svim stvorenim i ni jedno stvorenje ne može postojati bez Njegove volje. On je taj koji je začetnik života. Molitva egzorcizma nije borba dviju strana, dobra i zla. Ona je molitva u kojoj se već slavi Pobjednik. Isus je svojom smrću i uskrsnućem pobijedio Zloga.¹ Ovaj rad želim započeti tom istinom. Usmjerenošću na Gospodina. Postoje dvije opasnosti u koje možemo upasti kada želimo pisati, govoriti ili istraživati o ovom području. Prva opasnost je zanemarivanje postojanja zla, omalovažavanje djelovanja osobe Zloga, njegove inteligencije, utjecaja na ljude i ostalo. Druga opasnost je pretjerano naglašavanje njegovog djelovanja. Usmjerenost na manifestacije, prevelik strah od đavla, umanjivanje vlastite odgovornosti, za svaki grijeh tražiti uzrok u demonu, zaborav na Božju snagu i ljubav,...Istina jest da zlo kao biće postoji. Istina jest da smo mi grešni ljudi koji vlastitim odlukama i pod utjecajem Napasnika padamo u grijeh. Ali, što još važnije, istina je i da smo stvoreni, željeni, ljubljani, otkupljeni od Boga.

„*Otajstvo Presvetog Trojstva središnje je otajstvo kršćanske vjere i života*“ (KKC 2157). Bog je sam u sebi odnos. Tri osobe koje se međusobno ljube. Sveti Augustin kaže da je Otac onaj koji ljubi, Sin onaj koji je ljubljen i Duh Sveti je vez ljubavi među njima.² Nemoguće je da Ljubav može postojati sama za sebe i u sebi. Prava istinska ljubav je po definiciji ona koja izlazi iz sebe i koja se daruje drugome. Sveti apostol Ivan kaže da je Bog ljubav. Sama Njegova bit jest ljubav. Iz toga logično proizlazi da Bog ne može biti samo jedna osoba, na taj način bi bio zatvoren sam u sebe. Bog kao Trojstvo je istinska slika ljubavi. Da jest samo jedna osoba pretpostavljam da nikada ne bi došlo do stvaranja jer osim samog sebe kao jedne osobe ne bi imao nikog za ljubav, a ljubav bez drugog ne postoji. Bez Boga kao Trojstva ljubavi ne bi ni bilo. Zbog toga što On u sebi jest trojstveni odnos, iz ljubavi koja neprestano u

¹ Usp. Marijan Steiner, O zlim dusima. Uz novi Obrednik egzorcizama, *Obnovljeni Život*, 54 (1999.) 4, str. 483.

² Usp. Veronika s. Nela Gašpar i D. Šehić, Veliki pneumatolog Zapada – Aurelije Augustin, *Riječki teološki časopis*, 40 (2012.) 2, str. 321-350.

Njemu jest, ona može „izići“ i tako stvoriti nešto drugačije od sebe što bi bilo voljeno. Bog stvara svijet iz ljubavi jer je On sam u sebi odnos i ljubav. Zašto je pokušaj shvaćanja odnosa u Trojstvu važan za ovu tematiku? Zato što je zlo u svojoj biti dijametralno suprotno onom tko je Bog. Ako bliže upoznamo Boga, shvatit ćemo veliku razliku Njegove biti i djelovanja naspram biti i djelovanja Zloga. Jedan od naziva za zlo jest *diabolos* koji dolazi od riječi *diaballein* što zna grčkom znači onaj koji razdvaja, odvaja.

Odnos čovjeka i Stvoritelja je narušen zbog ljudske slobode, grijeha i zla/Zloga. Bog čija bit je odnos i ljubav želi ponovno uspostaviti odnos sa čovjekom i dati mu ono što On jest. Samoga sebe. Zato se utjelovljuje, postaje čovjekom, jedan od nas. U Isusovom utjelovljenju, smrti i uskrsnuću najviše dolazi do izražaja Božja čežnja za čovjekom. Onoga kojeg je stvorio za Sebe, dolazi tražiti i otvara mu put prema zajedništvu s Njim.

1.2. Opstojnost zla

Svetopisamska slika o Bogu jest takva da u njoj nema nikakvih mogućnosti postojanja nečeg drugog što bi bilo Njemu jednako i istovremeno nasuprot. Drevne religije i filozofije poznaju mnoštvo različitih božanstava koja su u međusobnim sukobima jedni nasuprot drugih, bore se za prevlast. Slika o Bogu u Bibliji ne poznaje niti dozvoljava dualizam. Nema Boga osim Jednoga (1 Kor 8,1). Ne postoji neki zao bog koji bi odmjeravao snage s nekim dobrim bogom. Osoba Boga je po definiciji ona koja je počelo i jedna. On je onaj koji je iznad i prije svega. Kada bi postojalo božanstvo nalik Njemu, onda On više ne bi bio Bog. Stvoritelj kao počelo svega, kao Apsolutno dobro, sve stvara dobrim, a za samog čovjeka kaže da je „vrlo dobar“ (Post 1,25; 31).³ Objava i biblijski govor o Bogu, „oslobađaju“ Boga od krivnje za grijeh i zlo kojoj je čovjek tako često priklonjen vjerovati.⁴ Sv. Augustin kad govori o ontološkom zlu kaže da ono ne postoji. Sve što je Bog stvorio jest dobro. Pali anđeli su ontološki dobra bića, samo zato što su stvorena od Apsolutnog dobra kojemu je nemoguće stvoriti nešto što ne bi bilo dobro i u suprotnosti Njegovoj naravi. Dobro postoji samo za sebe i uvjet je postojanju zla. Ono ne može postojati bez nekog dobra kojeg bi težilo uništiti. Dobro je uvijek i u svakom pogledu veće od zla koliko god se činilo da nije tako. Na primjer, jedno dobro bi bilo ljudsko tijelo. Zlo bi bio maligni tumor koji uništava tijelo. Tumor ne

³ Usp. Ivan Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, Pokret krunice za obraćenje i mir, Zagreb, 2012., str. 17.

⁴ Usp. Marijan Jurčević, Antropološki uzroci zla, *Riječki teološki časopis*, 32 (2008.). 2, str. 359.

postoji sam za sebe, on raste i razvija se samo ondje gdje postoji dobro na kojem se može širiti.⁵ S obzirom da smo zaključili da ne postoji nešto što je zlo u sebi niti je Bog stvoritelj bilo kojeg oblika zla, pitamo se odakle zlo i patnja na zemlji? Odgovor možemo potražiti u slobodi i volji. Ljubav podrazumijeva slobodu inače ne bi bila ljubav nego prisila. Mogućnost izbora koju je Gospodin dao inteligentnim stvorenjima podrazumijeva opciju neposlušnosti. Sloboda je u isto vrijeme prostor u kojem možemo odlučiti služiti Bogu i ne služiti. Ali ona je i još više od same mogućnosti izbora. Sloboda je uistinu prava sloboda tek onda kada stvorenje izabere biti ono za što je stvoreno, a to je u svemu vršiti Božju volju. Odabir druge opcije vodi ropstvu i neslobodi. Sveti Augustin će reći da je zlo okrenuti se od Stvoritelja prema stvorenome, težiti za nižim dobrima umjesto za jedinim višim Dobrom.⁶

1.3. Grijeħ

„Grijeħ je prekršaj protiv razuma, istine, ispravne savjesti; prijestup je istinske ljubavi prema Bogu i blišnjemu, zbog izopačene privrženosti nekim dobrima. On ranjava čovjekovu narav i ugrožava ljudsku solidarnost; definiran je kao riječ, čin ili želja protiv vječnog zakona“ (KKC1849).

„Grijeħ je uvreda Bogu... Grijeħ se diže protiv ljubavi Božje prema nama, udaljuje od nje naša srca. Kao i prvi grijeħ, to je neposlušnost, buna protiv Boga, radi volje da čovjek postane 'kao Bog' spoznajući i određujući dobro i zlo (Post 3,5). Grijeħ je dakle 'ljubav prema sebi sve do prezira Boga'. Zbog tog oholog uzdizanja samog sebe grijeħ je dijametralno oprečan Isusovoj poslušnosti koja ostvaruje spasenje“ (KKC 1850).

Problem današnjeg društva naspram prošlosti jest negacija, opravdavanje i ispričavanje grijeha kako u svijetu tako i u Crkvi. S obzirom da je grijeħ usko vezan uz pojavu opsjednuća (bilo da je to osoban grijeħ opsjednutog ili neke treće osobe) rekla bih da je govor o njemu u kontekstu ove tematike neizbježan i važan. Današnji mentalitet voli riječi poput: *milosrđe, tolerancija, prihvaćanje...* Bog jest milosrdan, ali milosrđa nema bez grijeha. Ono što se može opravdati ili obrazložiti uvjetovanošću nekog vanjskog uzroka poput svijeta ili psihološkog stanja čovjeka, ne može se oprostiti. U takvom obrazlaganju osoba se oslobađa krivnje pokušavajući dokazati da osoba zapravo nije ni počinila ništa loše, nego je bila

⁵ Usp. Ivan Tadić, Augustinovo poimanje zla, *Filozofska istraživanja*, 24 (2004.) 1, str. 276-277.

⁶ *Isto*, str. 280.

uvjetovana nekim vanjskim datostima ili prisilama. Božji oprost, a i oprost općenito jest upravo u tome da se on daje nekome čija djela nemaju opravdanja ili bolje rečeno da bi se oprostilo nije potrebno razumjeti. Bog prašta jer to želi i iz ljubavi prema nama. Nema ni iskrenog pokajanja bez svjesnosti o stvarnoj težini učinjenog/neučinjenog. Ljudima je nerijetko potrebno razumjeti razloge i okolnosti određenog čina da bi zatim mogli dati oprost. Na primjer: „on/ona ne zna drugačije, nisam to učinio namjerno, postao sam ovisan, i prema meni su se tako ponašali...“ Grijeħ je stvaran, težak. Unosi nered u vertikalnom i horizontalnom smjeru, u odnosu između Boga i čovjeka te u odnosu među ljudima. On je temeljni uzrok pada anđela, prvih ljudi, smrti, a posljedično i opsjednuća. Onda kada čovjek shvati ozbiljnost i stvarnost grijeha, tada u njegovom životu može doći do iskrenog obraćenja. Isus jest „pomirnica za grijeha naše“ (1Iv 4,9-10) , ne za čine koji bi bili psihološka prisila, nego za grijeh.⁷ New age promatra Isusa kroz prizmu duhovnog dobrog učitelja koji je govorio svijetu o ljubavi. Isus je mnogo više od toga. On je Bog i Spasitelj. Dimenzija Spasenja je jedna od temeljnih Isusovih poslanja; njegovo ime Isus znači „Jahve spašava.“ Ako grijeh nije stvaran i ako zlo nije stvarno, od čega nas onda treba spasiti? Francis MacNutt u svojem djelu „Oslobođenje od zlih duhova“ govori o razlici europske kulture i ostalih kultura svijeta. Nema naroda koji nije upoznat s nekom vrstom egzorcizma u njihovoj religiji te je za mnoge kulture zlo stvarno nadnaravno biće. Iako možda manje obrazovani nego Europljani, mnogi primitivniji narodi Afrike i Azije te Južne Amerike, neusporedivo su više otvoreni za duhovni svijet i lakše primaju poruku Evanđelja iz Pisma. Svjesni su lošeg utjecaja magije, vraćanja i uroka i za njih je Isus Krist zaista Spasitelj koji ih iz jednog načina života uvodi u drugi, novi, evanđeoski.⁸ Demoni mogu iskušavati čovjeka, ali nitko nikoga ne može natjerati da nešto učini. U dnu grijeha stoji vlastita želja, izbor, odluka. Kada ne bi bilo slobode i mogućnosti odabira tada grijeh ne bi uopće postojao. Zli duhovi navode na grijeh, potiču, kušaju čovjeka, ali čovjek naposljetku sam donosi odluku. Zlodusi mogu zavoditi, ali čovjek nije uvjetovan demonskim zavodjenjem. Također, pad anđela dokazuje da vanjsko uvjetovanje nije nužno da bi se palo u grijeh. Zloduhe nitko nije navodio na zlo, odluka protiv Boga je donesena njihovom vlastitom voljom.⁹ Po mom mišljenju pojava grijeha u svijetu

⁷ Usp. Ivica Raguž, „Reknemo li da nismo zgriješili, pravimo ga lašcem i riječi njegove nema u nama“ (1 Iv 1, 10). O dostojanstvu čovjeka grješnika, *Diacovensia*, 24 (2016.) 4, str. 540-548; vidi također: KKC: 1846, 1847, 1848.

⁸ Usp. Francis MacNutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, Krunica i život, Zagreb, 2005., str. 33. i 51-57.

⁹ Usp. Jose Antonio Fortea, *Summa Daemoniaca. Traktat o demonologiji i priručnik o egzorcizmu*, Naklada Benedikta, Velika Gorica, 2018., str. 41-42.

dokazuje Božju ljubav koja može biti istinska samo u slobodi. Grijeh je vidljivi dokaz čovjekove slobode i Božje ljubavi prema njemu.

Osim navedenog općenitog govora o grijehu, u ovom poglavlju obradit ćemo i one koji su najuže povezani s opsjednućem. To su u prvom redu grijesi protiv prve Božje zapovijedi kao što su: vraćanje, gatanje, magija, vještice, tarot, bioenergija, mnogoboštvo, sotonizam, new age, astrologija i vjerovanje u horoskope, ezoterija, ateizam i dr. Zatim grijesi protivni životu poput ubojstva i pobačaja te grijesi protiv čistoće poput preljuba i promiskuitetnog života. Do sada su se grijesi protiv ove tri Božje zapovijedi (1., 5. i 6.) pokazali kao najčešća vrata ulaska demona u osobu. Također, jedan od grijeha koji ima iznenađujuće velik utjecaj na to što se osobe ne oslobađaju jest grijeh nepraštanja.

Možemo primijetiti kako su grijesi koji dovode do opsjednuća vezani uz povredu samog Začetnika života i život. Svaki grijeh jest uvreda Bogu. Ali grijesi protiv prve Božje zapovijedi su direktan napad na Boga, na ono tko i što On jest. Peta i šesta zapovijed također su povezane uz život. Zapovijed „Ne ubij“ štiti život od začetka do prirodne smrti, dok zapovijed „Ne sagriješi bludno“ između ostalog ima svrhu zaštititi osobe u samom činu suradnje sa Stvoriteljem; u činu stvaranja života. Sotona ne podnosi Boga, a time ni život. Možemo reći da sve ono što nije za život, od Zloga je.

1.4. Okultno

Riječ okultno dolazi od latinske riječi „occultus“ koja znači tajan, sakriven.¹⁰ Vjerovanje u opstojnost i gospodarenje svijetom pomoću energija, snaga i/ili bića koja se ne mogu percipirati naravnim osjetilima zove se okultizam. U suštini on odbacuje znanost i razum te religiju. Okultno obuhvaća širok spektar praksi kao što su: praznovjerje, sotonizam, crna i bijela magija, čaranje, bajanje, vještice, gatanje, vraćanje, bacanje uroka, tumačenje snova, astrologija i horoskopi, vidovitost, utjecanje medijima, spiritizam, i drugo. U ovu sferu također spada transcendentalna meditacija, antropozofija, reiki, bioenergija. Istočnjačka filozofija i bavljenje jogom također je opasno i suprotstavlja je kršćanskoj vjeri. S

¹⁰ Usp. Neal Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, Magnum opus, Zagreb. 2011. str. 198.

obzirom da nemam prostor za detaljno opisivanje okultnog, ovdje ću se samo ukratko dotaknuti sotonizma i magije.¹¹

1.5. Sotonizam

Sotonizam je kult štovanja Sotone. Specifičan je po održavanju crnih misa koje su obredni rituali posvećeni Sotoni. Često se sastoje od nastranih seksualnih čina, poput općenja s djecom i životinjama, orgija, silovanja te žrtvovanja životinja, ponekad čak i ljudi. Štovanje Sotone jest „najteži oblik otpadništva od Boga.“¹² Možemo pretpostaviti da je svaka osoba koja se klanja Sotoni opsjednuta ili u najboljem slučaju ima velike šanse za takvo stanje. Dvije su vrste štovanja: osobno i neosobno. U osobnom štovanju, zlo, demon ili Sotona se promatra kao osobno živo biće te mu se kao takvom klanja, prinosi žrtve, komunicira se itd. Neosobno štovanje poznaje maksime poput: „Čini što hoćeš, to je cijeli zakon.“¹³ U takvom načinu razmišljanja i djelovanja odbacuje se svaki zakon te se pravilom smatraju htijenja i želje pojedinca koje se teže ostvariti. Ovakva i slična uvjerenja propagiraju pokreti Novoga doba (New age) kroz medije, ponajviše glazbu, filmove, serije, različite mrežne sadržaje. Naravno, u ovom pristupu negira se postojanje Sotone kao osobnog bića, ali upravo tu gdje ga se pokušava nijekati, on ima slobodu za svoje razorno djelovanje.¹⁴ Zanimljiva je činjenica vjerovanje sljedbenika sotonizma u Isusovu stvarnu prisutnost u hostiji. Poznati su nam slučajevi krađe posvećenih hostija koje se zatim koriste na crnim misama. Iako je nasljedovanje Sotone suprotno nasljedovanju Krista, otkrivamo kako upravo oni vjeruju u Krista i istinitost nauka Katoličke Crkve. Razotkrivajući što je ono što zlo ne podnosi, pronalazimo pravu istinu, ono sveto što pod svaku cijenu treba čuvati. Dokaz ove misli možemo naći u više mjesta u Evanđelju; jedan od primjera jest događaj u kojem zlodusi prepoznaju Isusa kao Sveca Božjega, pokoravali su mu se i slušali Ga (Lk 34,31-37).

¹¹ Usp. Gabriele Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, Duh i voda, Jelsa, 2005., str. 43.

¹² Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 72.

¹³ Usp. Bernhard Wenisch, *Satanizam, crne mise - vjera u demone - kult vještica*, Đakovo, 2010., str. 63.

¹⁴ Usp. Gabriele Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, str. 56-57.

1.6. Magija

Riječ magija potječe od latinske riječi *magia* što znači čarolija. Prema Rječniku Hrvatske enciklopedije magija je „*vjerovanje u postojanje nadnaravnih sila na koje čovjek može utjecati, kako bi s pomoću njih izazvao određene željene promjene koje prirodnim sredstvima ne može ostvariti.*“¹⁵ Od kad postoji svijeta i naroda postoji i bavljenje magijom. Čovjek od iskona ima potrebu vladati i upravljati silama svijeta, drugim bićima ili ljudima, utjecati na vlastitu ili tuđu sadašnjost i budućnost te biti kao ili iznad Boga. Teži za slavom, moći, želi biti bolji od drugih bez obzira na sredstvo postizanja svoga cilja. Također, čovjek bez odnosa s Bogom živi u neprestanom egzistencijalnom strahu koji se posebno osjeća u današnje vrijeme kulta tijela i zdravlja. Prestrašen i vođen glađu za moći, utječe se istinskim ili prevarantskim magičarima.¹⁶ Magiju najuže dijelimo na bijelu i crnu. Bijela magija se koristi za neko osobno ili tuđe prividno dobro, kao što je poboljšanje financijskog stanja, pronalazak posla, ozdravljenje, pokušaj da se magijskim činima ostvari promaknuće na poslu, da se netko zaljubi u nas, i drugo. Crna magija nasuprot bijeloj ima u cilju zlo, tj. nauditi nekome. Sredstvo kojim se to postiže zove se urok. Tako možemo čuti izraze „bacili su urok na nju/njega“, on je urekнут. Pomoću crne magije-uroka se pokušava razvrgnuti nečiji brak, ozlijediti ili ubiti nekoga, utjecati na gubitak posla itd.¹⁷ Izgovaranje određenih riječi, korištenje točno određenih sredstava te održavanje propisanih rituala nema nikakvu snagu. Riječi i materijalne stvari (krv, nokti, kosa, odjeća, svijeće, lutke) same u sebi nemaju moć. Čovjek koji se bavi magijom te izvršava određene magijske radnje također nema nikakvu snagu iako se tako ne čini. U realnosti nije važno koje riječi magičar izgovara ili koji predmet koristi. Onaj koji daje valjanost određenim magijskim činima jest zloduh. On čovjeka uvjerava u njegovu snagu, dok je zapravo demon taj koji upravlja svime pa i magičarom. Na ni jedan način nije moguće upravljati demonima ili ih staviti pod svoju vlast. Uvijek su oni ti koji upravljaju čovjekom ukoliko ih ovaj pozove. Zlodusima je važno uvjeriti osobu magičara da je on taj koji ima moć, laskajući njegovoj oholosti i taštini, kako bi ga demon moga što duže koristiti.¹⁸ Zloduh šteti najmanje tri osobe. Onoj koja „baca“ urok, onoj koja ga je zatražila i onome kome je namijenjen taj urok.

¹⁵ Usp. Magija, *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2020., na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=38005> (preuzeto: 08.01.2021.)

¹⁶ Usp. G. Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, str. 61-63.

¹⁷ Usp. J. A. Fortea, *Summa Daemoniaca*, str. 70.

¹⁸ *Isto*, str. 68-69.

1.7. Pobačaj

Pobačaj se od početka kršćanstva smatra nemoralnim činom, ali i u drugim religijama poput židovstva i islama. Samo je Bog gospodar života i svaka ljudska osoba od trenutka začeća ima pravo na život.¹⁹ Osoba koja je zatražila pobačaj, onaj koji vrši pobačaj te svi oni koji izravno ili neizravno (poticanjem, sugestijom, psihološkom ili fizičkom prisilom) sudjeluju u tom činu, čine smrtni grijeh. Crkva taj grijeh kažnjava izopćenjem (KKC 2272). Ženino tijelo koje je naravno konstruirano tako da se u njemu život začne, da ga štiti i čuva, postaje mjestom ubojstva. Ovaj grijeh ne mora nužno dovesti do opsjednuća, ali predstavlja jedan od najtragičnijih oblika ubojstava, a to je hotimično oduzimanje života vlastitom djetetu i/ili ljudskom biću koje se ne može nikako samo obraniti. Takvi postupci otvorena su vrata za prodor demona u čovjeka. Čineći ove i slične stvari (abortivna kontracepcija, umjetna oplodnja) osoba živi u stalnom stanju teškoga grijeha i tako je laka meta zloduha.²⁰ Također ovi postupci čitavu obitelj uvode u stanje mogućeg prokletstva. Žena dolazi u opasnost da se njezini reproduktivni organi oštete prilikom izvršavanja abortusa te tako riskira neplodnost. Ono što pomaže u ovim slučajevima jest prihvaćanje osobe, suosjećanje i ljubav. Važno je ispovjediti točan broj pobačaja te duhovno nadjenuti imena djeci koja su abortirana tako da dobiju svoje mjesto u obitelji. U većini slučajeva žena dobije mir nakon ispovjedi, ali Gospodin ponekad dopusti da se uz grijeh vežu demoni koji kasnije moraju biti istjerani molitvom oslobođenja.

1.8. Blud

Spolno sjedinjenje muškarca i žene iako tjelesan, prvenstveno je duhovan čin: „I dvoje njih bit će jedno tijelo“ (Mt 19,5), „Ili zar ne znate: tko uz bludnicu prione, jedno je tijelo?“ (1 Kor 6,16). Sjedinjenje tijela jest i sjedinjenja duha. Ivan Pavao II. kaže da su muškarac i žena u „bračnom zagrljaju“ najbliži Bogu. U tom trenutku sudjeluju u samom činu stvaranja novoga života te se neprestano duhovno sjedinjuju. Njihov odnos jedno s drugim i odnos s Gospodinom biva čvršći upravo kroz spolno sjedinjenje. U Knjizi Tobijinoj, Sara i Tobija su molili prije nego su fizički konzumirali svoj brak. Tobija moli ovako: „...Ti si rekao: Nije dobro da čovjek bude sam; načinimo mu pomoćnicu sličnu njemu. Gospode, ne uzimam zbog

¹⁹Usp. A. Vukasović, Nerodena djeca - žrtve, a imaju pravo na život, *Obnovljeni život*, 54 (1999.) 3, str. 368.

²⁰Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 55.

pohote ovu svoju sestru, nego po istini. Smiluj mi se i učini da s njom doživim starost“ (Tob 8,6-7).

Prolijevanje krvi u mnogim narodima je označavalo savez između dvije ljudske strane ili između Boga i čovjeka. Tako u Starom zavjetu Jahve nalaže Abrahamu da se u znak saveza s Njim obrežu svi muškarci (Post 17, 10). Isusovom smrću i prolivanjem krvi na križu ostvaruje se Novi savez. Tako, „prolijevanje“ krvi koje se događa u prvom bračnom zagrljaju vidljivo označava savez muža i žene. U svakom spolnom činu osim tjelesnog događa se i duhovno sjedinjenje. Zbog toga mnogi novoobraćenici prolaze molitve oslobađanja u kojima se odriču prošlih veza i odnosa, kako bi se njihov duh pročistio od duha ostalih osoba te kako bi u buduću bračni odnos ušli slobodni. Iako se to znanstveno ne može dokazati postoji svjedočanstvima pokrepljeno uvjerenje kako ovisno o broju osoba s kojima smo do tada spavali, jednom kad stupimo u brak, u našu bračnu postelju unosimo sve spolne veze koje smo do tada imali s drugima.²¹ Stvoreni smo kao spolna bića. Prva zapovijed koju Bog daje ljudima glasi: „Plodite se i množite“ (Post 1,28). Gospodin kroz spolnost poziva čovjeka na suradnju. U njoj nema ničeg nečistog, dapače, spolnost i bračni čin su sveti i jedni od najčistijih ljudskih karakteristika. Što može biti čistije od stvaranja novoga života? Zlo napada i izokreće upravo ono što je sveto. Nečisto je sve ono što ne označava puninu, cjelovitost. Sotona kao najinteligentnije stvorenje, zna da će rijetki povjerovati u očitu laž, zato govori poluistinu. Od spolnog sjedinjenja koje je tjelesno i duhovno, naglašava ono tjelesno-užitak. Pod slobodu pokušava nametnuti pravo na užitak. Tu pronalazimo nečistoću i izvrnutu spolnost. Tamo gdje se spolnosti oduzima duhovna i stvarateljska dimenzija, ona postaje nešto zabranjeno, nečisto, požudno. Posebnu poteškoću modernom vremenu predstavlja pornografija koja se nalazi u podnožju mnogih razorenih brakova. Sveti Ivan Pavao II. za pornografiju će reći da nije problem što se u njoj prikazuje previše, nego premalo, jer prikazuje tijelo a ne osobu.²² Istinska sloboda tako duboke i osjetljive stvari kao što je tjelesna intima može se doživjeti jedino u prostoru koji je zaštićen, a to je brak. Bogu je stalo da njegova djeca budu stvorena u sigurnom okruženju, za sve ono što je sveto postoji uputa kako to sačuvati, a te upute se upravo Božje zapovijedi.

Iako postoje mnogi drugi grijesi preko kojih otvaramo vrata zlodusima u naš život ili barem jedno područje našeg života, ovdje sam ukratko navela samo one koji su najučestaliji uzrok opsjednuća kao što je magija te povreda spolnosti za čije se izlječenje u većini slučajeva

²¹ Usp. Francis MacNutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 123-124.

²² Usp. Damir Stojić, *Don Damir odgovara*, Verbum, 2020., Split, str. 400.-401.

koriste molitve oslobođenja i molitve za nutarnje ozdravljenje o kojima će više biti riječi u zadnjim poglavljima rada.

2. Anđeli i zlodusi

2.1. Anđeli

U govoru o ontološkom zlu zaključili smo kako zlo samo u sebi ne postoji, dok u govoru o moralnom zlu, tj. grijehu dolazimo do područja kojim ćemo se kroz ovaj rad više baviti. Knjiga Postanka opisuje stvaranje. I kaže da „u početku Bog stvori nebo i zemlju“ (Post 1,1). Tumačenje riječi zemlja podrazumijeva svu stvorenu živu i neživu materiju, dok bi nebo označavalo sva duhovno stvorena bića-anđele. Riječ anđeo (grč. *angelos* što znači poslanik, vjesnik) nije samo ime nego ponajviše služba. Oni su glasnici Božji, oni koji Ga neprestano slave i služe mu. To su bića s voljom i razumom, inteligentnija i savršenija od čovjeka. Kao i čovjek slobodna su u svojim odlukama i izboru.

Četiri istine o anđelima

1. „*Anđeli postoje.*“ O postojanju anđela govori Objava i ljudsko iskustvo. Po judeo-kršćanskoj tradiciji svaka osoba ima svoga anđela čuvara od trenutka začeća. Njegov zadatak je neprestano molitvom zagovarati osobu kod Boga, čuvati ju od grijeha, navoditi je prema dobrom putu. Oni su posrednici Božji prema čovjeku i čovjeka prema Bogu.
2. „*Anđeli nisu činovnici.*“ Anđeli su osobe s kojima čovjek može imati osobno prijateljstvo. Mnogi sveci su imali jako blizak odnos sa svojim anđelima čuvarima. Tako su jednima pomagali u borbi protiv demona, drugima su raznosili poštu, trećima pomagali u njihovim svakodnevnim obvezama itd. Postoji još mnoštvo drugih primjera koji dokazuju njihovu veliku brigu za nas. Iako često zaboravljamo na njih, oni su neprestano uz nas i vjerni su svom pozivu i poslanju.²³

²³ Usp. Alfred Schneider, Postoje li anđeli?, *Obnovljeni život*, 46 (1991.) 3-4, str. 333.

3. „*Anđeli neprestano gledaju Božje lice*“ Naš anđeo čuvar neprestano je u Božjoj blizini, to znači da kraj sebe imamo biće koje gleda i vidi Boga jasnije nego mi. Oni su u neprestanom klanjanju Stvoritelju i njihova briga za nas proizlazi iz Božje ljubavi koju On ima prema nama. Žele služiti Bogu, a služe Mu tako da služe nama, pomažu nam i štite nas.
4. „*Anđeli nam daju, ali od nas i primaju*“ I anđeli mogu rasti u svojoj blaženosti. Što više surađujemo s njima, oni postaju svetiji.²⁴

Po Pseudodioniziju iz 5. st. postoji devet korova anđela, a to su : serafini, kerubini i prijestolja, knezovi, vlasti i moći, sile, arkanđeli i anđeli.²⁵

Anđeli su od pamtivijeka poznati u ljudskoj književnosti, filozofiji i religiji. U novije vrijeme posebno pažnju im pridaje New age. Bitna je razlika između kršćanskog tumačenja anđela i tumačenja modernih duhovnih pokreta. Crkva vjeruje da su anđeli stvorenja podložna Bogu, oni su Božji glasnici i sluge (KKC 329). U Svetom Pismu navodi se samo nekoliko imena arhanđela (Gabrijel, Mihael, Rafalel) dok New age poznaje brojna imena. U New age s anđelima se može direktno komunicirati, oni predskazuju budućnost, tumače prošlost, oni su duhovni iscjelitelji i vodiči, bića sa izraženim energetskim poljem, sama energija, svjetlost itd.²⁶ Znanost koja se bavi istraživanjem i proučavanjem anđela zove se angelologija.

2.1.1. *Anđeli u Svetom Pismu*

Govor o anđelima u Starom Zavjetu je puno opširniji od govora u Novom Zavjetu. Stari zavjet anđele spominje na različitim mjestima, a neka od njih su: Post 3,24, kerubini koji čuvaju Edenski vrt; Post 16, 8-12, anđeo Jahvin koji razgovara sa Hagarom; Post 19, uništenje Sodome i Gomore; Izl 3,2, anđeo Jahvin u gorućem grmu; 1Kr 22,19, Jahvina nebeska vojska; Iz 6,2, serafi; Tob - u velikom dijelu ove knjige pojavljuje se anđeo Rafael; Dn 3, 49, anđeo Gospodnji koji spašava Danijela; Ps 91,11, jer anđelima svojim zapovjedi... Stariji dijelovi

²⁴ Usp. Alfred Schneider, Postoje li anđeli?, str. 334.

²⁵ Usp. Gilles Jeannguenin, *Sotona i njegove zamke*, Verbum, Split, 2014., str. 13.

²⁶ Usp. <https://narod.hr/kultura/sto-katolik-mora-znati-o-opasnostima-popularnog-stovanja-andela-koje-nudi-new-age-i-danasnje-drustvo> (Preuzeto: 17. 11. 2020.)

Staroga zavjeta ne spominju imena anđela, dok se u novijim dijelovima spominju tri imena Mihael (Dn 10,21; 12,1), Rafael (Tob 12,15), Gabrijel (Dn 9,21).²⁷

U Novom zavjetu anđeli se spominju u evanđeljima (Lukino i Matejevo, posebno u govoru o Isusovom djetinjstvu); Djelima apostolskim; poslanici Hebrejima i dr. Najviše ih susrećemo u knjizi Otkrivenja. NZ ih naziva različitim imenima: anđeli Božji, nebeski, Gospodnji, sveti...²⁸

2.2. *Pad anđela-zlodusi*

Nauk Katoličke Crkve kaže da je među anđelima bio jedan koji je svojom ljepotom i inteligencijom nadmašivao sve ostale, najljepše do tada stvoreno biće. Zvao se Lucifer, što na latinski znači Svjetlonoša. Po crkvenoj Predaji Lucifer je želio biti kao Bog. Uzoholio se u vlastitoj ljepoti i pobunio protiv Boga i sa sobom povukao i mnoštvo drugih anđela. Usmjerenost na talente koje je imao odvratile su ga od Boga te je tako zaboravio da je on samo stvorenje, kojemu su sve njegove ljepote darovane i on nema nikakve zasluge za njih.²⁹ Grijeh anđela ne može biti oprostjen kao ljudski grijeh. S obzirom na njihovo znanje o Bogu, bestjelesnost, besmrtnost i druge osobine koje im omogućuje mnogo nadmoćniji razum od ljudskoga, njihova odluka za ili protiv Boga jest jednom zasvagda. Oni već žive u vječnosti, bez prostora i vremena, njihova odluka donesena u vječnosti tako i ostaje za vječnost. Kao što za čovjeka nema pokajanja nakon smrti, u „vječnosti“, tako nema ni za anđele (KKC 393). Četvrti lateranski sabor iz 1215. godine kaže da je Bog stvorio đavla i ostale zloduhe dobrima po naravi, ali su ono svojom vlastitom voljo odlučili biti zli.³⁰ Nije posve poznato u čemu se konkretno sastojala pobuna anđela. Toma Akvinski smatra da anđeli nisu mogli podnijeti utjelovljenje Druge božanske osobe, Sina, jer bi to značilo da se moraju klanjati biću „nižem“ on njih samih, a to je čovjek.³¹ Shodno tome lako je zaključiti mržnju palih anđela prema Blaženoj Djevici Mariji. Ona je bezgrešno začeta, najčistije od svih stvorenja, kraljica anđela. Prevelika je oholost demona da jedno obično ljudsko biće priznaju svojom kraljicom. Anđeoska svijest o Bogu se promijenila. Tako ga sada zli anđeli više ne promatraju kao

²⁷ Usp. Božidar Mrakovčić, Anđeli u Bibliji, na: <https://www.biskupijakrk.hr/andeli-u-bibliji/>, (preuzeto: 17. 11. 2020.)

²⁸ Usp. A. Schneider, *Postoje li anđeli?*, str. 327.

²⁹ Usp. G. Jeanguenin, *Sotona i njegove zamke*, str. 17.

³⁰ *Isto*, str. 16.

³¹ *Isto*, str. 18.

dobrog, kao Oca, nego kao tiranina. U trenutku odluke protiv Boga, mijenja se i njihova svijest, promatraju ga kao protivnika.³² Nakon pada demoni su završili u paklu. Ono se krivo smatra mjestom, kao i raj. S obzirom da su anđeli bestjelesna bića nemoguće je da prebivaju na nekom nama shvatljivom tjelesnom prostoru ispunjenom vatrom, dimom, smradom i spravama za mučenje. Bestjelesno biće ne može biti mučeno na tjelesan način, što znači da ne može osjećati toplinu, hladnoću, glad, žeđ te požudu. Mogu nagovarati ljude da griješe tijelom, ali oni sami nemaju takvih težnji. Démoni su u stanju potpune udaljenosti od Boga. Osjećaju mržnju prema Njemu, prema stvorenju te prema samima sebi.³³

Iako otpali od Boga, nisu izgubili ono što im je darovano od početka. Strukturirani su kao i Božji anđeli u hijerarhiju; pa tako postoje demoni višeg i nižeg reda i svaki ima svoju ulogu. To se posebno očituje na egzorcizmima, u kojima slabiji demoni obično izlazi prvi, dok jači izlazi zadnji. Također onaj snažniji, tj. onaj koji je na višem stupnju hijerarhijske ljestvice prisiljava slabijeg da se što duže zadrži u osobi.³⁴

2.2.1. Zlodusi u Starom i Novom zavjetu

U Starom zavjetu se govori o nečistim silama i zlim dusima, iako manje nego u Novom zavjetu. Neki od poznatijih primjera su: zmija u Edenskom vrtu (Post 3); Azazel-zloduh koji živi u pustinji. Na dan Yom Kippura, tj. na Dan pomirenja jedan jarac se žrtvuje Jahvi, a na drugog jarca svećenik polaže ruke i na taj način prenosi na njega grijehe izraelskog naroda. Taj jarac se šalje u pustinju zloduhu Azazelu (Lev 16). U knjizi o Jobu, spominje se Sotona koji od Boga traži da ga napastuje. (Job 1). U knjizi o Tobiji spominje se zloduh Asmodej koji je bio zaljubljen u djevojku Saru i ubio je svakog njezinog budućeg muža (Tob 3,8).³⁵

Novi zavjet ne daje zlodusima mnogo pozornosti. U evanđeljima se spominju različite situacije u kojima Isus i apostoli istjeruju zloduhe. Taj postupak ima svrhu širenja i navještaja Kraljevstva Božjega. Ni Isus ni Pismo se ne bave podrijetlom zla nego njegovim utjecajem na

³² Usp. J. A. Fortea, *Summa Daemoniaca*, str. 23.

³³ *Isto*, str. 25-26.

³⁴ Usp. J. A. Fortea, *Summa Daemoniaca*, str. 30-31.

³⁵ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 19.

čovjeka.³⁶ Isus je prikazan kao onaj koji ima vlast izgoniti zloduhe, On je nadmoćniji, On oslobađa ljude od okova zla.

Isusovi egzorcizmi u Evandeljima

U Evandeljima na dva načina se govori o Isusovom oslobađanju opsjednutih. Detaljnije se opisuju oslobađanja jednog pojedinca, dok se na drugim mjestima kaže samo kako su mu donijeli mnoge opsjednute i da ih je On izagnao riječju (usp. Mt 8,16). Na više mjesta nalazimo takav govor:

- I glas se o njemu pronese svom Sirijom. I donosili su mu sve koji bolovahu od najrazličitijih bolesti i patnja-opsjednute, mjesečare, uzete-i on ih ozdravljaše. (Mt 4,24)
- Uvečer, kad sunce zađe, donošahu preda nj sve bolesne i opsjednute...I on ozdravi bolesnike-a bojahu mnogi i razne im bolesti-i zloduhe mnoge izagna. (Mk 1, 32-34)
- I prođe svom Galilejom: propovijedao je u njihovim sinagogama i zloduhe izgonio (Mk 1,39).
- A nečisti duhovi, čim bi ga spazili, padali bi preda nj i vikali: „Ti si Sin Božji!“ (Mk 3,11)
- Otišavši, propovijedali su obraćenje, izgonili mnoge zloduhe i mnoge su nemoćnike mazali uljem i oni su ozdravljali. (Mk 6,12-13)
- A iz mnogih su izlazili i zlodusi vičući: „Ti si Sin Božji!“ (Lk 4,41)
- I ozdravljali su one koje su mučili nečisti dusi. (Lk 6,18)
- Upravo u taj čas Isus je ozdravio mnoge od bolesti, muka i zlih duhova i mnoge je slijepe podario vidom. (Lk 7,21)

Neki od tekstova pojedinačnog oslobodenja:

- A u njihovoj se sinagogi upravo zatekao čovjek opsjednut nečistim duhom. On povika: „Što ti imaš s nama, Isuse Nazarećanine? Došao si da nas uništiš? Znam tko si: Svetac Božji!“ Isus mu zaprijeti: „Umukni i iziđi iz njega!“ Nato nečisti duh potrese njime pa povika iz svega glasa i iziđe iz njega. (Mk 1, 23-26 i slično: Lk 4,31-37)

³⁶ Usp. C. Tomić, Vjera Crkve i satanizam, *Crkva u svijetu*, 25 (1990.) 3, str. 210.

- Tada mu donesoše opsjednuta, slijepa i nijema. I ozdravi ga te njemak progovori i progleda. (Mt 12, 22 i slično: Mk 3, 22-27; Lk 11,14-22)
- I kad dođe prijeko, u gadarski kraj, eto mu u susret dvaju opsjednutih: izlazili su iz grobnica, silno goropadni, te nitko nije moga proći onim putem. I gle, povikaše: „Što ti imaš s nama, Sine Božji? Došao si ovamo prije vremena mučiti nas?“ A podalje od njih paslo je veliko krdo svinja. Zlodusi ga zaklinjahu: „Ako nas istjeraš, pošalji nas u ovo krdo svinja.“ On im reče: „Idite!“ Oni iziđoše i uđoše u svinje. I gle, sve krdo jurnu niz obronak u more i podavi se u vodama. (Mt 8, 28-32 i slično: Mk 5, 1-20; Lk 8, 26-39)
- Isus zatim ode odande i povuče se u krajeve tirske i sidonske. I gle: žena neka, Kanaanka iz onih krajeva, iziđe vičući: „Smiluj mi se, Gospodine, Sine Davidov! Kći mi je teško opsjednuta! Kći mi je teško opsjednuta!“ Ali on joj ne uzvratni riječi. Pristupe mu na to učenici te ga moljahu: „Udovolji joj jer više za nama.“ On odgovori: „Poslan sam samo izgubljenim ovcama doma Izraelova.“ Ali ona priđe, pokloni mu se ničice i kaže: „Gospodine, pomози mi!“ On odgovori: „Ne priliči uzeti kruh djeci i baciti ga psićima.“ A ona će: „Da, Gospodine! Ali psići jedu od mrvica što padaju sa stola njihovih gospodara!“ Tada joj Isus reče: „O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš.“ I ozdravi joj kći toga časa. (Mt 15,2-28 i slično: Mk 7, 24-30)
- Kada dođoše k mnoštvu, pristupi mu čovjek, padne pred njim na koljena i reče: „Gospodine, smiluj se sinu mojemu jer je mjesečar i zlo mu je. Često doista pada u oganj i često u vodu. Dovedoh ga tvojim učenicima i ne mogoše ga izliječiti.“ A Isus odgovori: „O rode nevjerni i opaki! Dokle mi je biti s vama? Dokle li vas podnositi? Dovedite mi ga ovamo!“ I zaprijeti Isus zloduhu te on iziđe iz njega. I ozdravi dječak toga časa. (Mt 17, 14-18 i slično: Mk 9,14-29; Lk 9, 37-43).
- Jedne je subote naučavao u nekoj sinagogi. Kad eto žene koja je osamnaest godina imala duha bolesti. Bila je zgrbljena i nikako se nije mogla ispraviti. Kad je Isus opazi, dozva je i reče joj: „Ženo oslobođena si od svoje bolesti!“ I položi na nju ruke, a ona se umah uspravi i poče slaviti Boga.“ (Lk 13, 10-13)³⁷

³⁷Usp. Francis MacNutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 37.

2.2.2. *Imena i nazivi za zloduhe*

Sotona - hebrejski Satan, protivnik. U knjizi o Jobu, Sotona traži od Jahve da kuša Joba. On ima ulogu tužitelja.

Lucifer - latinski Svjetlonoša, zvijezda jutarnja. Talijanski egzorcist Gabriele Amorth vjeruje da je Lucifer drugačije biće od Sotone te da je on stvarni vođa zlodušne skupine. Po njegovom mišljenju Lucifer je drugi po redu u hijerarhiji zloduha, dok je Sotona na samom vrhu.

Đavao – *diabolos* (gr. - diaballein, onaj koji razdvaja; optužitelj)

Belzebul - kralj muha

Demon - zao duh³⁸

Asmodej – heb. onaj koji uništava, zatornik.³⁹ U knjizi o Tobiji, Asmodej je zloduh koji ubija Sarine zaručnike i ne dopušta joj udaju. Protjeruje ga Tobija paleći jetra i srce, a anđeo Rafael ga zarobljava. I danas se vjeruje da on utječe zaslužan za raspade obitelji, preljube i

Apolion - uništitelj (Otk 9,11)⁴⁰

U Novom zavjetu zloduha, đavla se naziva različitim imenima: Napasnik (Mt 4,3), Knez ovoga svijeta (Iv 12,31; 14,30), Čovjekoubojica od početka, (Iv 8,44), stara Zmija - veliki Zmaj (Otk 12,9), Protivnik (1Pet 5,8), lažac - otac laži (Iv 8,44)...

3. Demonsko djelovanje

Crkva poznaje dvije vrste djelovanja zla na čovjeka, a to je redovito i izvanredno djelovanje, možemo ih još podijeliti u izvanjsko i nutarnje. Najčešće redovito djelovanje jest *napastovanje* na zlo, grijeh. Ono je svakodnevno i nema čovjeka koji bi bio sačuvan od toga. Uz redovito demonsko djelovanje postoji i ono izvanredno i ono je prema duhovnim autorima stupnjevito: uznemiravanje, zlostavljanje, opsjednuće i posjednuće.⁴¹

³⁸ Usp. Značenje demon, *Rječnik.com*, na: <https://www.xn--rjenik-k2a.com/demon> (pogledano 25.11.2020.)

³⁹ Usp. <https://jezikoslovac.com/word/ii2d> (pogledano: 25.11.2020., 15:43h)

⁴⁰ Usp. https://www.religija.me/biblija/Biblijska_imena_i_njihova_znacjenja.pdf, (preuzeto: 25.11.2020.), str. 13.

⁴¹ Usp. G. Jeanguenin, *Sotona i njegove zamke*, str. 35.-48.

Demonsko uznemiravanje - očituje se kao vanjsko uznemiravanje. Demon koristi različite predmete u svrhu zastrašivanja. Tako se mogu vidjeti stolice koje se pomiču, svjetlo se samo pali i gasi, čuju se zvukovi hodanja po kući u sred noći, namještaj se sam od sebe premješta, klapa, otvaraju se prozori i vrata. Moguće je i da zloduh koristi životinje kako bi učinio štetu vlasnicima. Tako se životinje odjednom ponašaju čudno, drugačije, agresivnije itd.⁴²

Demonsko zlostavljanje - demonski napadi na sve ono što žrtvu okružuje pa i nju samu. Manifestira se kroz različite tragedije u životu kao što su iznenađan gubitak posla, razvodi i prevare u braku, bolesti kojima se ne može pronaći tjelesan ili psihološki uzrok. Utjecaj na odnose, koji su bili dobri i odjednom su loši. Također osoba ponekad čini nešto iako se to protivi njezinoj volji, govori ono što ne želi itd.

Demonska opsjednuće - manifestira se kroz kratkotrajne ili dugotrajne napade, najčešće na um osobe. Prisile su toliko snažne da osobu neprestano navode na samoubojstvo. Također osoba pati od zastrašujućih noćnih mora. Iako se ovo može povezati sa psihološkim poteškoćama, često je u pozadini upravo zloduh.⁴³

Demonsko posjednuće - je najteži i najobuhvatniji oblik napada zloduha na čovjeka. U većoj ili manjoj mjeri žrtva nije vlasnik svoga tijela, nego njome gospodari drugi entitet - zloduh. Demonu je u cilju zarobiti dušu osobe, ali on može vladati isključivo tijelom osobe, dok je najdublji njezin dio, duša uvijek Gospodinova, osim ako se osoba sama ne odluči protiv Boga i ustrajno želi nastaviti živjeti u teškom grijehu.⁴⁴

3.1. Obilježja i znakovi opsjednuća/posjednuća

3.1.1. Svjesnost same osobe i/ili bliskih osoba o problemu

Prvi znak bi bio priznanje i prepoznavanje problema same osobe. Najčešće ljudi primijete da nešto s njima nije u najboljem redu, prepoznaju da ono što im se događa jest nadnaravno. Potrebna je mudrost i razlikovanje kako ne bi povjerovali u sve što nam je rečeno. Nekim ljudima je potrebna psihološka pomoć ili samo traže način kako da privuku

⁴² Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 33.

⁴³ *Isto*, str. 32.

⁴⁴ *Isto*, str. 34.

pozornost. No, u mnogim takvim tvrdnjama ipak ima istine i to je način na koji osobe prvo traže pomoć.⁴⁵ Također, obitelj i prijatelji primjećuju neuobičajeno ponašanje osobe, te su dobri svjedoci kod razlučivanja i donošenja suda u samom definiranju problematike.

3.1.2. Promjene osobnosti i promjene na tijelu

Drugi znak su promjene koje se događaju na tijelu osobe te njezinoj/ njegovoj osobnosti. One se uočavaju kao promjene na licu, glasu te u izobličenju čitavog ili dijela tijela. Osoba se ponaša suprotno svom karakteru i naravi.

3.1.3. Promjene na licu

Izraz lica se naglo promjeni u susretu sa svetim: molitvom, blagoslovljenom vodom, blagoslovljenim predmetima, pri ulasku u crkvu, doticaju sa relikvijama svetaca, kod primanje svete pričesti, kod ispovijedi i ostalo. Oči se preokrenu tako da se jasno vide bjeloočnice. Mogu se okrenuti prema gore ili prema dolje.⁴⁶ Lice postaje namrgođeno, ljutito. Iz vedre i radosne ili sasvim mirne osobnosti, mijenja se u agresivnu, napadnu osobnost. Žrtve ne mogu gledati u svećenika, osjećaju jaku averziju i otpor prema moliteljima. U sebi osjećaju snažnu navalu agresije, mržnje, ljutnje; trpe prisilne suicidalne misli te imaju jaku potrebu za psovanjem Boga i svetih, vrijeđanjem prisutnih i dr.

3.1.4. Tjelesne promjene

Tijelo osobe postaje snažnije od njezine uobičajene tjelesne snage. Tako opsjednuta djevojčica ima snagu dignuti i bacati namještaj, te je više muškaraca ne može zauzdati. Neki dijelovi tijela se grče ili budu ukočeni, najčešće ekstremiteti (ruke, noge); prsti se mogu ukočiti u oblik rogova i slično.⁴⁷ Osoba osjeća bol u trbuhu, najčešće želudcu, ima nagon za povraćanjem. Ponekad se čitavo tijelo grči, trese, mahnito baca po podu, ili se uvija poput zmijinog. Osoba uzmiče od molitelja, bježi, peče je blagoslovljena voda i ulje. U nekim slučajevima opsjednuti izgledaju kao da su u transu, nepomični su.

⁴⁵ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 73.

⁴⁶ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 65.

⁴⁷ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 74.

3.1.5. Promjene u glasu

Tlačena žrtva reži, vrišti, jauče, urliče, proizvodi životinjske zvukove poput lajanja, rikanja, siktanja, zavijanja. Mijenja se boja glasa, tako da iz ženske osobe izlazi snažan muški glas.⁴⁸ Izgovara psovke i/ili vulgarne riječi.⁴⁹ Ponekad nema nikakvih zvučnih manifestacija, nego osoba potpuno zanižem i ukoči se. Žrtva ne može izgovoriti ime Gospodnje, Djevice Marije ili imena svetaca, te ih oslovljava sa on/ona, ta žena, tvoja gospođa, tvoj vođa.⁵⁰ Također, oni koji mole ili su prisutni tijekom obreda obvezno moraju prije toga biti ispovjedeni. Sotona poznaje naše grijeha i slabosti i može doći do situacije u kojoj bi demon počeo naglas izgovarati grijeha nazočne osobe.

3.1.6. Nutarnje stanje osobe

Psihološko stanje osobe ako se promatra zasebno bez drugih prisutnih simptoma lako se može pomiješati s problemom na psihološkoj razini. Osobe često, a neke i na svakodnevnoj razini imaju snažne prisilne suicidalne misli.⁵¹ Osjećaju se „kao lude“ i da sve ono što se događa s njima i oko njih nije stvarno, već da im je isključivo potrebna psihološka pomoć. Osobno poznajem čovjeka koji godinama ima demonska tlačenja, ali nažalost neko vrijeme je proveo na psihijatrijskom odjelu u svrhu promatranja. Koliko mi je poznato, rečeno mu je da je s njim s psihološke strane sve u redu. Iako je istina, da je uz molitvu nužna psihološka potpora, ipak ovakvo isključivo uvjerenje može biti zamka Zloga čiji je cilj što duže ostati neprimijećen. Simptomi poput depresije, suicidalnosti, promjena raspoloženja lako se mogu zamijeniti za neke neuroze ili čak psihoze. Opsjednute osobe mogu imati vizije ili čuti glasove poput oboljelih od šizofrenije. Razlika je u tome što su opsjednute osobe po nekom uvriježenom mišljenju svjesne tih glasova i znaju razlikovati sebe od tih glasova, to nije nešto što je njihovo. Psihički se mogu odvojiti od tih glasova, te su po svojoj naravi drugačije od onoga što čuju. Recimo ako čuju neki govor mržnje usmjeren prema njima ili nekom drugom, znaju razlikovati da to nisu oni, već neko drugo biće. Šizofrena osoba se ne može odvojiti od onog što vidi ili čuje, njezini osobnost je ista. Opsjednute osobe se mijenjaju, njihova ličnost je često vedre, ljubazne naravi, dok je druga osobnost potpuno različita, napadna i agresivna.

⁴⁸ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 74.-75.

⁴⁹ *Isto*, str. 36.

⁵⁰ Usp. G. Amorth, *Izvjeshća rimskog egzorcista*, Đakovo, 2006., str. 83.

⁵¹ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 32.

⁵² Pozornost moramo obratiti i na osobe koje pate od disocijativnog poremećaja ličnosti. Lako se može dogoditi da takav poremećaj zamijenimo za opsjednutost ili demonsko tlačenje s obzirom da dolazi do promjene osobnosti osobe koje mogu biti potpuno suprotnog karaktera i naravi. Tako ispred sebe možemo imati osobu koja je po svom ponašanju moralna i čestita i odjednom izađe druga osobnost koja vodi promiskuitetan život, ili jedna je osobnost inteligentna, elokventna dok druga ne zna voditi normalnu konverzaciju. Te osobnosti također mogu imati različit odnos prema svetome. Uzrok ovog poremećaja je najčešće trauma u djetinjstvu kao fizičko, spolno ili emotivno zlostavljanje te neki drugi stresni događaj. Dijete/odrasla osoba bježi u druge ličnosti kako se ne bi trebala suočiti s bolnom stvarnošću. Različite ličnosti joj pomažu da preživi. Najgore što možemo napraviti jest vršiti egzorcizam nad ovakvom osobom. Ne može se ništa istjerati ,a osobu koja na ovaj način pokušava preživjeti za nju nepodnosivu bol, tjeramo da se odreče jedinog načina kojeg je pronašla za spas. U ovom slučaju može se moliti molitva za ozdravljenje od trauma. Korisna pomoć u ovoj situaciji jest suradnja s osobom koja ima provjeren dar razlikovanja duhova i onda kada znanost ni iskustvo egzorcista ne mogu pomoći. Duh Sveti daje spoznati istinu. Najidealnije bi bilo kada bi egzorcist imao dar razlikovanja duhova.⁵³

3.1.7. Fenomeni

Već smo naveli kako demon poznaje ljudske slabosti i grijeha te tijekom egzorcizma ako netko od nazočnih nije ispovjeđen, može biti neugodno iznenađen nabranjem njegovih grijeha od strane zla. Drugi fenomeni su *levitacija* - izdizanje tijela od tla, lebdjenje u zraku, *govorenje drugih jezika*, drevnih ili onih koje osoba nikada do sada nije imala priliku učiti; *golema tjelesna snaga*; *hladnoća* - prostor u kojem se osoba nalazi odjednom postaje hladan; *strujanje zraka*, tj. *pojava vjetra* u sasvim zatvorenoj prostoriji; *smrad* - u društvu osobe osjeća se intenzivan miris sumpora ili pokvarenih jaja; *izlaženje predmeta iz tijela* - prilikom oslobađanja u nekim slučajevima dolazi do povraćanja ili do obavljanja velike nužde pri čemu iz tijela osobe izlaze neobični predmeti: čavli, končići, kamenčići, smotuljci, nakupine kose i dr. ; *telekineza* - pomicanje predmeta umom bez dodira; *znanje skrivenih i nadnaravnih stvari*; *umjetničke sposobnosti koja osoba inače nema* - lijepo pjevati, svirati, slikati;⁵⁴ *razlikovanje posvećenih predmeta od neposvećenih* - opsjednuti vrlo dobro razlikuje običnu

⁵² Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 45-46.

⁵³ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 76-77.

⁵⁴ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 37.-42.

vodu od blagoslovljene, hranu koja je blagoslovljena i posoljena egzorciziranom solju od hrane koja to nije, krunice, različite predmete koji su posvećeni od neposvećenih i dr.⁵⁵

4. Egzorcizam

Riječ egzorcizam dolazi od grčke riječi *exhorkizo* što znači zaklinjanje. „Egzorcizam je metoda oslobađanja čovjeka od demona koji je zaposjeo njegovo tijelo.“⁵⁶ „Egzorcizam je javno i mjerodavno traženje Crkve da, u ime Isusa Krista, osoba ili predmet budu zaštićeni od opsjednuća Zloga ili oslobođeni njegove vlasti.“⁵⁷ On spada u red sakramentala. Egzorcizam se dijeli na mali i veliki. U mali egzorcizam spadaju dijelovi obreda krštenja djece i odraslih katekumena (odricanje od Sotone) dok je veliki (svećani) egzorcizam namijenjen osobama koje su zaposjednute zloduhom.⁵⁸

U počecima kršćanstva nije se tražilo odobrenje od biskupa za molitvu egzorcizma, ali uvidom kako je to područje na kojem se lako može krenuti ukrivo te čak i načiniti šteta osobama u patnji, doneseni su propisi kojima se izričito traži biskupovo odobrenje. Takvu odredbu nalazimo u 5. stoljeću, u pismu pape Inocenta I. jednom biskupu: „Trebaš biti milosrdan prema zahtjevima tih krštenika (...) Ali, nije zakonito da oni to izvode bez biskupove zapovijedi.“⁵⁹ Također, u Zakoniku kanonskog prava, kanon 1172 piše: „Nitko ne može zakonito izricati zaklinjanja nad opsjednutima, osim ako je od mjesnog ordinarija dobio posebnu i izričitu dozvolu.“ Egzorcizam mogu vršiti samo biskupi i svećenici nikada laici. Naputak o molitvama, Kongregacije za nauk vjere (čl. 8, br. 1-3), zabranjuje molitvu egzorcizma uključiti u molitvu časoslova, slavlje svete mise ili slavlje sakramenata. Također daje naputak da se molitve egzorcizma iz Rimskog obrednika moraju razlikovati od drugih

⁵⁵ Usp. B. Wenisch, *Satanizam*, str.83.

⁵⁶ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 85.

⁵⁷ Usp. Ivan Jakulj, Pravne i bogoslužne odredbe o egzorcizmima, *Kršćanstvo i zdravlje*, Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa, Split, 20.-21. listopada 2005., prir. Nediljko Ante Ančić, CuS, Split, 2006., str. 230.

⁵⁸ *Isto*, str. 231.-232.

⁵⁹ Usp. J. A. Fortea, *Summa Daemoniaca*, str. 169.

molitava za ozdravljenje.⁶⁰ Ovaj obred je molitva Crkve, liturgija Crkve u kojoj je prisutna otkupiteljska i osloboditeljska Kristova snaga.⁶¹

Egzorcist kako smo prije naveli mora biti ili biskup ili svećenik. Od ostalih karakteristika važno je da se ta osoba odlikuje „*pobožnošću, znanjem, razboritošću i neporočnošću života*“ (ZKP, Kn 1172,2). U obredu on nastupa „*in persona Christi*“, a ne svojom vlastitom snagom, znanjem ili sposobnostima. Važno je da je egzorcist osoba koja vodi redovit molitveni i asketski život, da je teološki obrazovana te da ima minimalno psihološko i psihijatrijsko znanje te da se odlikuje duhovnom razboritošću i zrelošću. Egzorcisti su grešnici kao i svi drugi ljudi, od njih se traži više, ali to ne znači da ih njihov poziv i poslanje čine svetijima od bilo koga drugog, napose ne od opsjednute osobe. Koliko je meni poznato iz literature koju imam, ne postoji nešto poput strukturirane škole i obuke za egzorcista. Najčešća obuka jest iskustvo. Svećenici se obučavaju tako da sudjeluju na obredima uz iskusnije svećenike i tako se uče. U obrednicima su navedene molitve i općenite upute, ali s obzirom da je mnogo varijacija na temu i da je svaka opsjednuta osoba poseban slučaj i manifestacije se realiziraju na različite načine, teško je napraviti upute kako reagirati u pojedinom slučaju. Najčešće egzorcisti reagiraju onako kako to nalaže situacija. Također, u dokumentima Crkve malo se govori o hijerarhijskoj strukturi demona, njihovim imenima i djelovanju. Poznavanje imena demona, olakšava egzorcizam.⁶²

Neki praktični savjeti po mišljenju egzorcista:

Svećeniku egzorcistu je potreban odmor i bavljenje uobičajenim poslovima u župi ili samostanu. Nije dobro ako je svećenik svakodnevno isključivo posvećen molitvama egzorcizma. Svakome je potreban odmak, a posebno egzorcistu. Ukoliko neka seansa traje više sati, dobro je da svećenik ode i uzme kratku pauzu u trajanju od pola sata-sat, kako bi se pomolio ili jednostavno skupio snage za daljnju borbu. Za to vrijeme ostali sudionici mogu moliti krunicu. Demonu se smije obraćati samo egzorcist, nitko drugi. Ako bi netko drugi bez nadzora ili dopuštenja svećenika-egzorcista se obraćao demonu, vrijeđao demona, pokušavao istjerati demona ili radio bilo što drugo, a nije mu dopušteno, tu osobu se mora udaljiti iz

⁶⁰ Usp. Kongregacija za nauk vjere, *Naputak o molitvama-kojima se od Boga moli ozdravljenje*, na: <http://www.vjeraidjela.com/wp-content/uploads/2015/07/Naputak-o-molitvama-kojima-se-od-Boga-moli-ozdravljenje.pdf>, (pogledano: 17.02.2021.)

⁶¹ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 99.

⁶² *Isto*, 102.-103.

prostorije i zabraniti joj daljnje sudjelovanje na obredu. Poželjno je tijekom obreda dati osobi da pije blagoslovljenu vodu ili je pričestiti, ali samo ako na to pristane kako ne bi oskvrnula Euharistiju.⁶³

Obred egzorcizma ima dva cilja. Prvi jest utvrditi jeli osoba stvarno posjednuta ili nije, a drugi je osloboditi osobu od demona. Na obredu se otkriva prava istina, tj što zaista stoji u pozadini problema osobe, jeli to zaista nadnaravni entitet ili je duboka psihička povreda i bol. Ako osoba nakon molitve ili više molitava egzorcizma više nema poteškoće koje je imala do tada, možemo s pravom utvrditi da se radio o posjednuću ili opsjednuću.⁶⁴ Ukoliko osoba i dalje ima slične poteškoće i nakon molitava egzorcizma, moguće je da se u njoj nalazi ili snažniji demon, ili je još uvijek u stanju grijeha, ili Bog dopušta takvo stanje radi većeg dobra ili nije riječ o opsjednutosti nego o psihološkom problemu koji se nazivan manifestira na sličan način.

Oslobođenje osobe najviše ovisi o samoj volji osobe. Na nekim duhovnim seminarima sam znala čuti kako osoba ima vidljive manifestacije jer se boji i jer želi biti slobodan/na. Naravno, razlog može biti i nesvjesno traženje pažnje, ali ima istine u tome da su vidljive reakcije znak snažne želje za slobodom. Sotoni je uglavnom cilj da se ne primijeti i da što duže osobi drži zarobljenom. Molitveni život i askeza opsjednute osobe (onoliko koliko joj je to moguće) dobra su priprava obredu egzorcizma. To je neka vrsta treninga prije „završnog meča.“

4.1. Obred egzorcizma

Za obred egzorcizma svećenik se priprema višednevnom molitvom i postom, a na to su upućeni i svi drugi sudionici ukoliko je moguće. Prije samog egzorcizma je svakako važno da se svaki sudionik ispovjedi.

U nastavku ću opisati obred egzorcizma navedenog u obredniku „Egzorcizmi i druge prošnje“. Od tekstova navest ću samo Psalam 91 i Proslov Ivanovog evanđelja, kako ne bi došlo do zlouporabe ovoga rada i korištenja molitava obreda u osobne i/ili neprimjerene svrhe, a ostale točke obreda samo ću navesti i ukratko pojasniti.

Sam čin obreda vrši se ovako:

⁶³ Usp. J. A. Fortea, *Summa Daemoniaca*, str.181.-184.

⁶⁴ Usp. I. Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, str. 88.-89.

Svi prisutni se prekrste, a svećenik ih pozdravlja. Slijedi molitva za blagoslov vode, a može i soli koja se stavlja u vodu. Nakon toga svećenik izgovara molitvu i škropi mučenu osobu i sve nazočne. Zatim uz klečanje moli se Litanijska prošnja u kojima se zazivaju svi sveti. Litanije su dovršene završnom molitvom. Nakon Litanijske prošnje, čita se Psalam predložen u Obredniku, ali se mogu moliti i drugi psalmi. Najčešće je to Psalam 91, uz početni uvod sa rečenicom iz Novoga zavjeta.

Ps 91: Pod Božjim okriljem⁶⁵

Ti si Gospodine utočište moje

*Ti što prebivaš pod zaštitom Višnjega
Što počivaš u sjeni Svemogućega, reci Gospodinu:
Zaklone moj! Utvrdo moja!
Bože moj u koga se uzdam!*

Ti si Gospodine, utočište moje.

*Jer on će te osloboditi od zamke ptičarske,
od kuge pogubne.
Svojim će te krilima zaštititi
i pod njegova ćeš se krila skloniti:
Vjernost je njegova štit i obrana!
Nećeš se bojati strašila noćnoga
ni strelice što leti danju,
ni kuge što se šulja kroz tmine,
ni pošasti što hara o podne.*

Ti si, Gospodine utočište moje.

*Pa nek padaju tisuće kraj tebe,
deseci tisuća s desne tvoje,
tebi se neće primaći!
Tek što okom pogledaš,
već ćeš vidjeti plaću grešnika.*

⁶⁵ Usp. *Egzorcizmi i druge prošnje*, Rimski obrednik, KS, Zagreb, 2010. Str. 31.-33. Tekst psalma 91.-og, u potpunosti je preuzet iz Obrednika

*Jer Gospodin je zaklon tvoj,
Višnjega odabra sebi za okrilje.*

Ti si , Gospodine, utočište moje.

*Neće te snaći nesreća,
nevolja se neće prikučiti šatoru tvojemu.
Jer anđelima svojim zapovijedi
da te čuvaju na svim putima tvojim.*

Ti si, Gospodine, utočište moje.

*Na rukama će te nositi
da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.
Nogom ćeš gaziti lava i ljuticu,
zgazit ćeš lavića i zmiju.*

Ti si, Gospodine, utočište moje.

*Izbavit ću ga jer me ljubi,
zakrlit ga jer poznaje ime moje.
Zazvat će me, a ja ću ga uslišiti,
s njim ću biti u nevolji,
spasit ću ga i proslaviti.
Nasitit ću ga danima mnogim,
pokazat mu spasenje svoje.*

Ti si, Gospodine, utočište moje.

*Slava Ocu i Sinu
i Duhu Svetomu.
Kako bijaše na početku tako i sada i vazda
i u vijeke vjekova. Amen.*

Ti si, Gospodine, utočište moje.

Nakon molitve Psalma, čita se prvo poglavlje Ivanovoga evanđelja-proslov ili neki od drugih predloženih novozavjetnih tekstova navedenih u Obredniku.

Čitanje Evanđelja po Ivanu, Proslov (Iv 1,1-14)

U početku bijaše Riječ
i Riječ bijaše u Boga
i Riječ bijaše Bog.
Ona bijaše u početku u Boga.
Sve postade po njoj
i bez nje ne postade ništa.
Svemu što postade
u njoj bijaše život
i život bijaše ljudima svjetlo;
i svjetlo u tami svijetli
i tama ga ne obuže.
Bi čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan.
On dođe kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo
da svi vjeruju po njemu.
Ne bijaše on Svjetlo,
nego-da posvjedoči za Svjetlo.
Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka
dođe na svijet;
bijaše na svijetu i svijet po njemu posta
i svijet ga ne upozna.
K svojim dođe i njegovi ga ne primiše.
A onima koji ga primiše
podade moć da postanu djeca Božja;
onima koji vjeruju u njegovo ime,
koji su rođeni
ne od krvi,
ni od volje tjelesne,
ni od volje muževlje,
nego od Boga.

I Riječ tijelom postade
i nastani se među nama
i vidjesmo slavu njegovu-
-slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca-
-pun milosti i istine.⁶⁶

Pročitavši svetopisamske tekstove, svećenik polaže ruke na tlačenu osobu i zaziva Duha Svetoga. Zatim slijedi molitva Vjerovanja ili obnova krsnih obećanja te molitva Gospodnja. Egzorcist tada uzima križ i njime blagoslivlja tlačenu osobu. Na kraju slijede dva obrasca deprekativni i imperativni obrazac molitve. U *deprekativnom* egzorcist moli Boga za oslobođenje mučene osobe od zloduha. U *imperativnom* načinu egzorcist se zapovjednim tonom obraća samom zloduhu zapovijedajući mu u Ime Isusovo da odstupi od tlačenog. Važno je uvijek moliti deprekativni obrazac prije imperativnog. Deprekativni se može moliti bez imperativnog, dok imperativni nikad bez prethodno deprekativnog obrasca. Nakon ovih molitava slijedi zahvala Bogu uz Marijin „Veliča“ te prikladan otpust.

4.2. Egzorcizam u povijesti Katoličke Crkve

Egzorcizmi se spominju u tri evanđelja (Matejevo, Lukino i Markovo).⁶⁷ Isus je prikazan kao onaj koji ima vlast i moć nad demonima,⁶⁸ On im zapovijeda, oni ga prepoznaju kao "Sveca Božjega" (Mk 1,24). Egzorcizmi u Evanđeljima i oslobođenje opsjednutih nisu samima sebi svrha. Uži vidik tih radnji jest oslobođenje konkretnog čovjeka od izvanrednog djelovanja zla u njegovom životu, ali širi vidik jest puno važniji. Djelo otkupljenja se ne može shvatiti bez jasnoće Isusove moći nad Sotonom. Isus je došao uništiti Sotonino kraljevstvo, navješćuje i obnavlja Kraljevstvo Božje (Lk 11,20).⁶⁹ Isus Krist nas je svojom smrću i uskrsnućem otkupio od zla, više ne pripadamo "knezu ovoga svijeta" nego Gospodinu. Više o Isusovim egzorcizmima rekli smo u prijašnjim poglavljima. Gospodin je dao vlast apostolima da izgone zloduhe, nakon toga tu istu vlast daje svim svojim učenicima a naposljetku svima onima koji vjeruju u Njega.

⁶⁶ Usp. *Egzorcizmi i druge prošnje*, Rimski obrednik, KS, Zagreb, 2010. str. 34.-35.

⁶⁷ Usp. Alexandru Rusu, Demons and Exorcisms in the Roman Catholic Mind-Set: Probing the Western Demonological Mentality, *Romanian Journal of Sociology*, 22 (2016.) 1-2, str. 91.

⁶⁸ Usp. G. Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, str. 17.

⁶⁹ *Isto*, str. 18.

Neki crkveni oci govore o izgonu zlih duhova. to su: sv. Justin, Tertulijan, sv. Irenej, Ciprijan... Krštenje se u svojim počecima podjeljivalo odraslim osobama, tek kasnije je uvedena praksa krštavanja djece. Novokrštenici su dolazili iz poganstva. Često su bili višebošci, mnogi su se bavili raznim vračarskim, magijskim praksama. Priprava na krštenje ili katekumenat trajala je tri godine. Kroz to razdoblje onaj koji se priprema bio je podvrgnut egzorcizmima i molitvama za oslobođenje kako bi bio dostojan primiti krštenje. Tek nakon niza molitava (polaganja ruku), kada bi katekumen bio oslobođen od utjecaja zla (očišćen) i nakon što je dokazao da je promijenio svoj način života mogao se krstiti. Za njega je jamčio njegov kum-jamac koji ga je pratio kroz razdoblje katekumenata i bio je vjerni svjedok katekumenovog stvarnog obraćenja.⁷⁰

U 4. stoljeću kršćanstvo ne samo da dobiva slobodu nego za vrijeme cara Teodozija postaje i primarnom religijom Rimskog carstva. Kasnije se pojavljuju i prvi monasi kao što su sv. Antun, Hilarije, Pahomije i drugi. Oni se povlače u osamljena mjesta, u samoću pustinje kako bi se molili, postili i borili protiv demona. Postojalo je vjerovanje kako zli duhovi žive upravo u pustinjama. Iako su svi koji su vjerovali u Krista mogli istjerivati demone u Njegovo ime, ipak su ljudi više tražili pomoć kod onih koji su svoj život uvelike posvetili askezi, strogom načinu života, neprestanoj molitvi. Monasi su smatrali askezu, pobjeđivanje sebe, žrtvu načinom borbe protiv Sotone te su postajali egzorcistima. Početkom 4. stoljeća ubijen je najstariji nama danas poznati egzorcist-mučenik sv. Petar. Nisu svi bili pravovjerni egzorcisti, bilo je onih koji su svojim navodnim moćima pokušavali prevariti narod. Zbog toga je Rimski sinod, kojeg je održao papa Silvestre, postavio egzorciste u Sakrament reda, pod manje redove. Na ovaj način egzorcizam jest bio prvi put kanonski uređen. Crkva na zapadu bila je pod snažnim utjecajem tadašnje rimske kulture i započinje svoje pravno uređenje. Crkva na istoku nije imala takvu pozadinu, tako da ona do dana današnjeg nema sustavno-pravno uređeni egzorcizat. Na istoku, egzorcizam se smatra darom, karizmom i mogu ga vršiti oni koji su osobno odabrali takav put.⁷¹

Hipolit Rimski u svojoj Apostolskoj predaji navodi kako su se u bližoj pripravi za krštenje svaki dan na katekumene polagale ruke. U poslanici Ivana Đakona Senariju, naglašena je borba protiv Sotone. U jednom od obreda katekumenata jest i „duhanje u lice“ kojim se istjeruje đavao te se priprema mjesto za Krista u nutrini katekumena. Gelazijev sakramentar spominje „Provjere – skrutnije“ s otkletvenim molitvama. U tjednima prije

⁷⁰ Usp. Zvonko Pažin, *Liturgijska sakramentologija*, Glas Slavonije, Đakovo, 2018. str. 33.

⁷¹ Usp. G. Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, str. 22-23.

krštenja (3., 4., i 5. korizmena nedjelja), mole se molitva otklinjanja nad pripravniciima kako bi se oslobodili zla prije samog čina krštenja. Otklinjanje je i dan danas sastavni dio obreda krštenja.⁷²

Od 6. do 12. stoljeća egzorcizam se razvija. U to vrijeme postojale su i škole za egzorciste, koje su u s vremenom iščezle. Današnji egzorcisti s više iskustva podučavaju novake vlastitim primjerom; novaci im pomažu kod molitava te se tako pripremaju na samostalan budući rad egzorcista. Iz 6. stoljeća nam dolazi prva formula ređenja egzorcista u „Statuta Ecclesiae Antiquae - Statuti Stare Crkve.“ Formule nastale u 9. stoljeću (Alkuin, umro 804. godine) još se i danas koriste u obrednicima. Mogli bismo reći da je kroz ovih šest stoljeća egzorcizam bio posve prihvaćen i njegova uloga je bila značajna.⁷³

Nažalost u 12. stoljeću dolazi do preokreta te započinju progoni tzv. vještica i posjednutih. Do tada je egzorcistički pastoral bio na svom vrhuncu, mnogo bolji nego što je danas. Progoni vještica i inkvizicija žalosno je vrijeme u povijesti Crkve. Krivovjerce, heretike i otpadnike od vjere htjelo se kazniti. Od kada je kršćanstvo postala državna religija svaki oblik ne poštovanja prema vjerskim obredima, ne pridržavanje ustaljenih vjerskih pravila ili bilo kakvo odstupanje od nauka Crkve smatralo se opasnim i kažnjivim ne samo za Crkvenu vlast nego i za svjetovnu obzirom da su crkvena i svjetovna bile usko povezane. Oni koji su do tada bili oslobođani obredom egzorcizma sada bivaju progonjeni i nemilosrdno ubijani. U tom razdoblju Europa je bila pogođena ratovima i bolestima (crna kuga) koji su odnosili brojne ljudske živote te se slijedom tih mučnih događaja pojavilo razumljivo shvaćanje stvarnosti u kojem su se tražili razlozi u zlodušnom utjecaju te su se tako mnoge okolnosti pretjerano demonizirale.⁷⁴

Razdoblje 16. stoljeća također je vrijeme progona vještica, vračara i svih onih koji čine djela odstupanja od Nauka Crkve. Tamo gdje je nestalo egzorcizama, dolazi do progonestava. Tamo gdje se egzorcizmi provode, ljudi se oslobađaju i nema mučenja ni ubijanja. U ovom periodu nastaje drugi bolni raskol u Crkvi (nakon dijeljenja pravoslavaca) utjecajem augustinca Martina Luthera. Crkva ostaje bez brojnih svojih članova koji će se osnovati nove protestantske crkve. Dolazi do vjerskih ratova među katolicima i protestantima, a uz to i dalje traju progoni, posebno kod protestanata. Početak poboljšanja situacije donijelo

⁷² Usp. Z. Pažin, *Liturgijska sakramentologija*, str. 28-38.

⁷³ Usp. G. Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, str. 25.

⁷⁴ *Isto*, str. 26.-27.

je djelo „*Cautio criminalis*“, Friedricha Speea u kojem on oštro kritizira lov i mučenje vještica.⁷⁵

Jedna krajnost rađa drugom dijametralno suprotnom krajnošću. Ubijanje ljudi u ime Boga vjere i svjetovne vlasti, napokon prestaje. Nakon crno-bijelog uvjerenja u kojem su određeni ljudi promatrani kao demonizirani, sada dolazi do potpunog obrata situacije, te se demonsko uopće ne spominje. Đavao postaje „strašilo mračnog srednjeg vijeka“. Prestaje se sa progonima ali i sa egzorcizmima, što otvara potpuno slobodan prostor demonskom djelovanju, te je tako u zadnjim desetljećima bavljenje okultnim postalo pod normalno. Racionalizam, zapravo razum postaje bogom ovoga svijeta, i sve ono što se umom ne može obuhvatiti i shvatiti, odbacuje se kao nevažno ili nepostojeće. Komunizam, kapitalizam, materijalizam i ostali svjetovni „izmi“ utjecali su i na Crkvu. Nažalost, Crkva više nesvjesno nego svjesno preuzima gledište svijeta u kojem se u tom trenutku nalazi. Tako se na studijima teologije rijetko ili nikako ne govori o demonima, egzorcizmu i uopće pitanju problematike toga pastorala. Mnogi teolozi postaju zaogrnuti veličanjem razuma te i oni pomalo odbacuju zlu nadnaravnu stvarnost, ostavljajući je iza sebe u nekoj dalekoj prošlosti.⁷⁶

5. Molitve oslobođenja - *Unbound*

5.1. Molitva oslobođenja

Rijetki su slučajevi stvarnih opsjednuća i posjednuća koje smo naveli u prošlom poglavlju. Većina nas zapravo nema tako velike probleme i "samo" smo duhovno ranjena bića kojima je potrebna obnova iznutra. Smatram da bi molitve za nutarnje ozdravljenje i molitve oslobađanja po tzv. *Unbound* metodi trebali proći svi vjernici, a posebno službenici poput svećenika, vjeroučitelja i drugih. Oni koji imaju poziv i poslanje svjedočiti Evanđelje, ne mogu to činiti autentično ako su sami u sebi zarobljeni. Stečeno znanje na studiju teologije je dragocjeno, ali nije dovoljno. Ni jedna osoba nije odgojena u tako savršenoj atmosferi da nema možda nešto za oprostiti, ili da na neki način nije povrijeđena. Nutarnje povrede mogu nastati u svakodnevnom obiteljskom okruženju. U trenutku kada dobijemo mlađeg brata ili sestru i više nismo centar svijeta naših roditelja može se javiti osjećaj odbačenosti koji prati

⁷⁵ Usp. G. Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, str. 29.

⁷⁶ *Isto*, str. 29-31.

osobu kroz čitav život. Neke druge osobe imaju teža iskustva, od odrastanja u zlostavljačkoj atmosferi, bez jednog ili oba roditelja, stvarno napušteni. Traume ostavljaju posljedice na naš duhovni život, zatvaraju naša srca za Boga. *Unbound* molitva pomaže da se oslobodimo krivih uvjerenja, laži, da oprostimo i odrekemo se nekih vezanosti i grijeha. I na taj način u sebi stvaramo prostor za Božji blagoslov, za iskustvo Očeve ljubavi.

Oslobođenje (od zloduha) i ozdravljenje (fizičko ili duševno) nisu cilj kojem bi isključivo trebali težiti. Istinski cilj je biti s Gospodinom, primiti puninu blagoslova kojeg nam On želi dati, a oslobođenje otvara prostor u našoj nutrini za Njegov blagoslov.⁷⁷

Molitva oslobođenja, po knjizi *Unbound* sastoji se od pet ključeva: 1. *Kajanje*; 2. *Praštanje*; 3. *Odricanje*; 4. *Autoritet (vlast)*; 5. *Blagoslov*

Svaki od ovih ključeva otvara jedna vrata naše nutrine prema oslobođenju od duhovnog ropstva. *Unbound* molitva se može moliti na više načina. Tako da je netko moli s prijateljem ili osobom u koju ima povjerenja, npr. sa svećenikom ili duhovnikom ili s obučanim laicima. Susret obično traje oko tri sata. Dobro je da su prisutne barem dvije osobe kao molitelji. Jedna osoba je zagovornik, ništa ne govori, svojom nutarnjom molitvom zagovara pred Bogom osobu za koju se moli. Druga osoba je voditelj molitve. Voditelj razgovara sa onim kojem je potrebna pomoć, sluša ga, zapisuje. Poslije razgovora slijedi sama molitva. Nakon toga, poželjno je da se *Unbound* radi samostalno svakodnevno, recimo prije spavanja, tako da se cijeli dan poput ispita savjesti prolazi u molitvi kroz ove ključeve. Tako da se za taj dan kajemo za svoje grijeha, opraštamo sebi i drugima, odričemo se zla, zapovijedamo zlodusima koji nas ometaju da odstupe i molimo za Očev blagoslov. Tako svoje srce održavamo slobodnim i otvorenim za Gospodinovu ljubav.

Kajanje

Prvi ključ jest pokajanje. Nakon razgovora sa voditeljem molitve, kajanje je ono što slijedi. Jednostavno je. Osoba izgovara na glas sve ono za što se kaje. Ovaj način nema snagu i važnost sakramentalne ispovijedi, ali izgovaranje pokajanja jest kao javna objava svijetu da više nećemo ići putem kojim smo do tada išli. Velika je moć u našim riječima, posebno kada ih izgovaramo ispred nekoga u Isusovo ime. Oslobođenje od zla proizlazi od kajanja. Svjesnost o grijehu i traženje oprosta prvi je korak prema Gospodinu. Svaki čovjek je ljubljeni grešnik. Upravo tim redom. Ljubljeni. Grešnik. Ako bi taj red obrnuli, stavljamo grijeh na

⁷⁷Usp. N. Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 31.

mjesto Božje ljubavi. Najbolju sliku pokajanja i praštanja donosi nam Lukino evanđelje koje u 15.-om poglavlju govori o milosrdnom ocu i izgubljenom sinu. Mlađi sin uzima sve ono što mu je pripadalo, odlazi od oca i troši svo imanje uzalud. Kada je ostao bez ičega, u trenutku potpuno zgaženog dostojanstva svog čovještva, u srcu donosi odluku. Vratit će se svom ocu, izreći svoj grijeh pred njim i tražiti da ga uzme barem kao svoga najamnika (Lk 15,17-19). Postupak mlađega brata slika je istinskog pokajanja. Pokajati se znači odlučiti krenuti drugim smjerom. Svjesnost o vlastitoj grešnosti, otkriva nam potrebu za vlastitim Spasiteljem. Često upadamo u zamka promatrati Isusa kao Otkupitelja svih ljudi, a zanemariti da sam i ja među tim ljudima kojima je potrebno otkupljenje. Mnogi od nas su bili upravo kao taj mlađi brat. Izgubljeni lutali ovim svijetom. Potom nas Gospodinova ruka čudesno vrati na Njegovu stazu. Prolaze godine, a mi se još uvijek vidimo kao mlađi brat, ne primjećujući da postajemo sve sličniji starijem. Više nismo u tako teškim grijesima, vidljivim svima oko nas. Ali ako zapustimo našu nutrinu i zaboravimo što je Bog učinio za nas, polako se u naša srca uvlači zlo. Ovakva situacija se nerijetko događa onima koji nisu imali nekakav buran život i bili potrebni drastičnog obraćenja, ali se događa i obraćenicima nakon što se uspravaju u prividnom miru. Grijesi srca, oni koji se ne vide, skriveni ponekad i nama samima, teži su od grijeha koje svijet osuđuje svojim očima. Neki od tih grijeha srca ili starijeg brata su: *legalizam* (naše nastojanje da se svidimo ljudima ili da nas prihvate Gospodin ili drugi ljudi tako da održavamo određena pravila vjerskog ponašanja), *samodopadnost* (posebno se uočava u vlastitom zaključku o našoj zasluži; uočavamo to kod starijeg sina kada govori ocu kako mu mnogo godina služi...), *oholost* (stariji brat sebe uzvisuje nad mlađim, on je onaj koji je bolji, ne pokazuje svoje slabosti; oholost je također želja za kontrolom te nastojanje da sebe prikažemo u boljem svjetlo nego što uistinu jesmo), *osuđivanje*, *samosažaljenje* (odnosi se na ne preuzimanje odgovornosti za svoj život, ono nas zadržava u našoj patnji i pokazatelj je toga da nam je više stalo da nas netko cijeni i simpatizira zbog naše muke, nego da se nje oslobodimo), *strah*, *nepraštanje*, *gorčina*...⁷⁸ "*Pokajanje počinje sa sjećanjem na to koliko nas Bog ljubi*".⁷⁹

Opraštanje u Ime Isusovo

U molitvi Gospodnjoj molimo: Otpusti nama duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim. Molimo Oca da oprostí naše prijestupe onako kako i mi opraštamo drugima njihove. Često sam čula kako bi se svećenici u propovijedi našalili pa rekli "nadajmo se da

⁷⁸ Usp. N. Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 59-67.

⁷⁹ *Isto*, str. 68.

Bog ne uzima ove riječi Očenaša ozbiljno i da nam stvarno ne oprašta kako i mi opraštamo." Gospodin je neizmjerljivo milosrdniji od nas. Ali riječi ove molitve imaju smisla. Ako mi ne oprostimo, naše srce i dalje ostaje zatvoreno i tada ne možemo primiti Božje oprostjenje za naše grijeh. Tamo gdje je prostor zatrpan gorčinom, zamjeranjem, ljutnjom, nepraštanjem, nema mjesta da u njega prođe Božje oprostjenje i ljubav. Mnogi vode borbu u sebi s opraštanjem i ponekad nepraštanje u čovjeku ostaje godinama. Neal Lozano smatra da postoji nekoliko razloga za to: *nedostatak vjere* (izgleda nam kao da je nemoguće oprostiti), *nedostatak želje* (osjećamo duboku povrijeđenost, koje se ne želimo odreći), *nedostatak svijesti o dubokim ranama* (naš duh pamti i ono što nije u našoj svijesti, tako zadržavamo nepraštanje prema nekome a da to ne znamo, dok ne iziđe na vidjelo u molitvi), *želja za osvetom*, *strah* (neoprost je snažan obrambeni zid, bojimo se oprostiti jer nam se čini da ćemo tako nešto izgubiti, biti ponovno ranjivi), *oholost* (smatramo sebe boljima od onih koji su nam nanijeli štetu, ne praštamo jer nisu "zaslužili"), *nespremnost za preuzimanje odgovornosti* (oprost iznutra ne može biti uvjetovan nečim izvana, poput pokajanja počinitelja, za opraštanje je odgovorna osoba koja „ima“ nešto za oprostiti), *utjecaj zlih duhova*, *nedostatak shvaćanja praštanja*.⁸⁰ Da bismo mogli primiti Božje oprostjenje, ono koje zahvaća cijelog čovjeka, svu našu nutrinu, moramo otpustiti sva nastojanja da zaslužimo oprost. Kao što je kralj u prisposobi otpustio slugi njegov velik dug bez zasluge, tako Bog oprašta svakom od nas. Ne postoji ništa čime bismo mogli zaslužiti oprost. Tako ne postoji ništa čime bi osoba koja je nas povrijedila zaslužila oprost. On je naš osobni izbor. Darujemo ga bez prethodne zasluge.⁸¹

Oprostjenje može teći ovako: U Ime Isusovo opraštam majci jer me zlostavljala, ocu jer je bio alkoholičar, mužu jer me omalovažavao, prijateljima jer nisu bili uz mene, baki jer me psihički maltretirala, profesoru jer me osramotio, kolegi jer me nazvao debelim, sebi jer sam lagao svoju obitelj, jer sam krao, jer sam varao, jer sam bio u nemoralnim odnosima, jer sam se bavio okultnim...U ovim primjerima uočavamo konkretnost. Navedena je osoba i ono loše što je prema nama učinjeno. Praštanje je konkretno, točno određenoj osobi zbog tog i tog razloga. Poopćavanje praštanja je kamufliranje istine i ne vodi slobodi. Tako umjesto „opraštam svima koji su me povrijedili“ dobro je izreći točno kome i što opraštam. Praštanje je put prema ozdravljenju. Znamo da smo oprostili onda kada tu osobu više ne promatramo kao onu koja nam je učinila nažao kroz leće gorčine i srdžbe već je vidimo kao blagoslov u

⁸⁰ Usp. N. Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 73.-77.

⁸¹ *Isto*, str. 78.-79.

našem životu. Događaj koji nam je nanio silnu patnju, postaje mjestom mogućnosti zbog kojeg rastemo u ljubavi i približavamo se Gospodinu.⁸²

Odricanje u Ime Isusovo

Odricanje je izraz jasnog stava da više ne želimo neko uvriježeno mišljenje ili obrazac ponašanja u našem životu. Jasan stav da ne želim više činiti, misliti, govoriti, vrednovati... nešto na određeni način nego drugačije. Odricanjem se razotkriva laž u kojoj smo do tada živjeli i sila koju je ona u sebi imala. To mogu biti i zlodusi koji nam nameću svoje varljive poglede na svijet i naše življenje općenito. Odricanjem se lomi snaga te sile, puca i više ne može utjecati tako kao što je do sada. I posljednje, jest to da se odricanjem stječe osobna odgovornost.⁸³ Svjesni smo prepreke i odričemo se nje sami u Isusovo ime, a ne netko umjesto nas. To odreknuće nije na izvan nametnuto. Stjecanje odgovornosti je ključno. Povezano je s dostojanstvom kojeg imamo. Odreknućem si osvješčujemo tko smo i što smo, mi preuzimamo kontrolu i više ne dopuštamo ničem drugom da manipulira nama, bilo to da su zlodusi bilo neki naši uvriježeni obrasci djelovanja. Primjer odricanja može biti : U Ime Isusovo odričem se nepraštanja, požude, pornografije, bludnosti, laži, straha, samosažaljenja, osjećaja manje vrijednosti, duha laži, boli, magije, vraćanja, čaranja, bacanja uroka, zla...

Odricanje jest suprotstavljanje nečemu što nas drži zarobljenim. Odričemo se u Ime Isusa Krista ne u svoje ime. Njegovom snagom i silom zatvaramo prosto djelovanje za u nama i oko nas. Riječi imaju neopisivu snagu. Njima možemo nekoga obradovati, ali i povrijediti. Dobre ili loše riječi dugo se pamte, posebno ako dolaze od osoba koje su nam najbliže. Zbog toga je u *Unbound* molitvi važno na glas izgovoriti sve ono zbog čega se kajemo, kome i što opraštamo, čega se odričemo. Riječima stvaramo. Bog je stvorio svijet upravo riječju. Ono što govorimo sami o sebi i o drugima, ima moć učiniti da se to i ostvari bez obzira bilo to na korist ili na štetu. Npr. majka koja svakodnevno djetetu govori da je glupo i bezvrijedno, ono bi moglo povjerovati u to i zaista se tako i ponašati. Majka koja svoje dijete potiče, ohrabruje ga, ističe njegove dobre strane, a na manama ga potiče da radi, ono će napredovati i vjerovati u sebe. Riječ ima dalekosežne posljedice, neke u svome srcu nosimo desetke godina, koje nas vežu ili nam donose mir kada je to potrebno. Odricanje na glas važno je kod otkrivanja zamki zloduha. Oni nemaju sposobnost čitanja naših misli, ali nas zato

⁸² Usp. N. Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 83.-89.

⁸³ *Isto*, str. 95.

mogu čuti. Pomisliti da se želimo odreći nečega i zaista to izgovoriti velika je razlika. Ono što je izgovoreno jednom, teško se može vratiti natrag. Evanđelje jasno opisuje razliku među bolesnima i opsjednutima. Isus je fizički bolesne osobe najčešće liječio dodirom, dok je zloduhe izgonio svojom riječju.⁸⁴

Vlast (autoritet) u Isusovom imenu

Svaki krštenik ima snagu i vlast zapovjediti zloduhu da odstupi. Ta vlast (autoritet) nije njegova, nego mu je darovana od Gospodina. Kao što državni službenik nema ovlasti sam po sebi, nego radi u ime zakonodavca koji mu je udijelio ovlasti. Policajac radi u ime države, njezinih zakona i propisa. Slikovito govoreći i mi smo kao i ovaj policajac. Imamo vlast i autoritet otjerati zlog duha, ali ne u svoje ime već u Ime Isusovo. Kao i kod odreknuća, uzimanje vlasti je također usko povezano s odgovornošću za vlastiti život i našim dostojanstvom. Ako nam srce i dalje želi biti u grijehu, a riječima izgonimo zlog duha, on neće odstupiti ili će se ponovno vratiti. Na primjer, zapovijedamo duhu požude da odstupi, ali i dalje imamo namjeru gledati/čitati neprimjerene sadržaje. Nema smisla zapovijedati jedno, a u sebi ne imati čvrstu odluku. Uzeti vlast i izgoniti zloduha možemo mi sami za sebe ili netko tko moli s nama/za nas u tom trenutku. Važna je svijest o našoj slabosti i nemoći, tj. da nije čovjek taj koji svojom snagom izgoni zloga duha. Taj korak činimo samo u Ime Isusovo, Njegovom vlašću. Što smo više područja svoga života predali Gospodinu to je u nama veća Njegova vlast.⁸⁵

U ime Isusovo, primam blagoslov

Nakon prijašnja četiri koraka, naša nutrina je očišćena i možemo reći da je ostao prazan prostor. Slobodni smo. Sada taj prostor treba ispuniti dobrim, a to je Božji blagoslov. Jedan od središnjih ciljeva zla jest uvjeriti osobu u lažni identitet. Nastoji je spriječiti da upozna Boga kao Oca koji ljubi svoja stvorenja. Ponekad više od samog osjećaja oslobođenja, znači molitva za blagoslov. To je trenutak susreta s Gospodinom u kojem On ulijeva svoju ljubav i blagoslov u srce čovjeka. Ispunjenje nutrine Očevim blagoslovom zatvara vrata zlu. Osoba postaje svjesna Božje prisutnosti u svom životu i ta spoznaja je vodi dalje kroz životni put.⁸⁶

⁸⁴ Usp. N. Lozano, *Oslobodeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 96.-99.

⁸⁵ *Isto*, str. 100-111.

⁸⁶ *Isto*, str. 112.-122.

Što činiti nakon oslobođenja?

Slobodu koju smo dobili molitvom moramo čuvati. A to možemo promjenom svoga razmišljanja, ponašanja, općenito načina života. Da bi ostali u slobodi važno je upoznati samoga sebe, otkriti dobre i loše strane te taktike Zloga, što je ono na čemu najviše padamo.

Pobjeda nad jednim područjem našega života, ne znači da smo na tom terenu gotovi. I dalje će nas zlo kušati i pokušavati da se vratimo u prijašnje stanje. Jedna pobjeda je poticaj za druge pobjede. Kad prvi put istjeramo zlo iz nekog prostora, to nam daje hrabrost i snagu da to učinimo opet čim osjetimo da se približava. Što smo uporniji i dosljedniji to smo snažniji i ono je manje silovito nego prije, sve dok ne popusti.

Središte *Unbound* molitve jest Isus Krist. Introspekcija je kruženje oko samoga sebe, bez pronalaska rješenja. Svaki problem koji se pojavi potrebno je iznijeti Isusu, donijeti ga pod Njegov križ i reći Njemu što se događa. Izgovaranje poteškoća Isusu i ne zadržavanje istih u sebi pomaže nam nadvladati samosažaljenje, osjećaj krivnje ili manje vrijednosti, samoopravdavanje...⁸⁷

Susret s Gospodinom mijenja život. Naše cijelo biće u tom trenutku prožeto je mirom, blagostanjem, ljubavlju. Nakon tog iskustva ljudi misle da su svi njihovi problemi riješeni. Ali, najčešće borba tek tada počinje. Ti snažni osjećaji ne traju dugo. Vraćamo se u svoju svakodnevnicu i novi su padovi i izazovi pred nama. Tada je potrebna potpora zrelih kršćana. Pitanje koje se postavlja jest i to što za nekoga znači biti slobodan. Ako nam pojam slobodne nije jasan, mnogo ćemo se namučiti. Sloboda ne znači biti bez križa, muka i borbe. Sloboda znači u srcu imati otvoren prostor za Božju ljubav i djelovanje. Sloboda jest živjeti s Bogom uz patnju i križeve. Kroz trpljenje sazrijevamo, učimo voljeti beskompromisno, požrtvovno, bez da tražimo nešto za sebe. Zapadna moderna civilizacija teži životu bez poteškoća u kojem se brzo i jednostavno dolazi do rješenja i olakšanja. Sve ono što se lako ostvari često nije dugog vijeka trajanja. One pobjede koje se dobivaju svakodnevno, očvrćuju naš karakter i volju. Postajemo i ostajemo vjerni i onda kada se ne osjećamo dobro. Nakon molitve *Unbound* u kojoj smo se recimo "riješili" tereta svoje prošlosti, dalje nastavljamo živjeti normalnim životom. Ostajemo živjeti u svijetu u kojem smo do tada bili; u svojoj obitelji, na poslu, među prijateljima. Obzirom da je promjena u nama, velika je mogućnost da ta ista promjena neće doći do svih naših bližnjih. Ponovno će doći do konflikta, problema, povreda, svađa, bolesti u krajnju ruku svakodnevnih malih križeva. *Unbound* možemo moliti na

⁸⁷ Usp. N. Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 127.-129.

dnevnoj razini. Svaki dan se kajati, opraštati, odricati se, uzimati vlast, moliti za blagoslov. Na taj način ćemo sačuvati onu slobodu i milost susreta s Bogom koju smo dobili na početku.

88

5.2. Molitve za unutarnje izlječenje

Postoji razlika između molitve otklinjanja, molitve za oslobođenje te molitve za nutarnje ozdravljenje. Molitve otklinjanja su uglavnom već zapisane, određene molitve u raznim priručnicima i obrednicima. To su zadane molitve i ne mijenjaju se olako. Vezane su isključivo za duhovni svijet i u njima se moli da se osobu oslobodi od zlodušnog utjecaja. Takve molitve najčešće moli svećenik, rijetko laik. Molitve oslobođenja mole svećenici, ali i laici, muškarci i žene. Imaju obrazac i način kako se moli, ali postoji mogućnost promjene i te sama molitva ovisi o stupnju okuženosti osobe vrsti zloduha koji joj šteti i njezinim osobnim životnim iskustvima. Također ova molitva kao i molitva otklinjanja, vezana je uz borbu protiv zloduha, njome se zapovijeda zlodusima da napuste žrtvu. Molitva za nutrašnje ozdravljenje nema veze sa zlodusima. To je molitva pomoću koje Bog liječi nutarnje duhovne i emocionalne rane nastale u djetinjstvu ili u kasnijoj dobi.⁸⁹ To su traume ili teška životna iskustva koja utječu na čovjekovo emotivno i duhovno zdravlje. Kada počinimo osoban grijeh, potrebno je pokajanje. Kada nas netko drugi povrijedi, učini grijeh koji šteti i nama, tada je potrebno unutarnje ozdravljenje povrijeđene osobe.⁹⁰ Česti primjeri su: nedostatak ljubavi roditelja, odbačenost od roditelja, prekid veze, fizičko, spolno ili psihičko zlostavljanje i drugo. Naravno, znanost je napredovala i psihološka pomoć je od značajne koristi u ovakvim situacijama, ali ne smijemo zaboraviti da je Isus kao Bog najbolji psiholog i On točno zna što je potrebno izliječiti. Također, neki zlodusi odu tek onda kada se duhovna rana koju osoba nosi, izliječi. Zloduh napusti osobu kada Bog ulije svoju ljubav u srce koje se osjećalo odbačeno ili onda kada žrtva Kristovom snagom oprostí svom počinitelju. Za oslobođenje od zloduha je po nekom pravilu potrebno kratko vrijeme, dok za nutarnje ozdravljenje duže. Razlog je taj što svaka osoba nosi drugačije životne rane i potreban je proces i vrijeme, te psihološko sazrijevanje osobe kako bi mogla oprostiti ono što joj se do tada činilo neoprostivo ili otpustiti određenu psihološku traumu. Molitva za nutarnje ozdravljenje može se moliti nasamo ili s nekom osobom od povjerenja (svećenikom, prijateljem obučenim za takve situacije, neka treća osoba). Primjer takve molitve može biti da zamolimo Isusa da uđe u

⁸⁸ Usp. N. Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, str. 130.-131.

⁸⁹ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 180.

⁹⁰ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 181.

dijelove našeg nutarnjeg bića koja su ranjena, te da zajedno s njim ponovno prođemo kroz te bolne situacije, kako bi ih On ozdravio.⁹¹

6. Kritički osvrt

O svijetu anđela i demona ne znamo mnogo. Informacije pronalazimo u Svetom Pismu i dokumentima Crkve. Također o njima možemo čitati u životopisima i tekstovima svetaca koji su bili iskušavana od strane Zloga i/ili su imali dar izrazite osjetljivosti prema anđeoskom svijetu, tako da su mogli vidjeti anđele ili ih osjećati na razini na kojoj obični ljudi ne mogu. Najviše onoga što možemo saznati jest u praksi, preko susreta s opsjednutim osobama i kroz obred egzorcizma. Upitno je koliko se može držati istinitim ono što egzorcist čuje u trenutku obreda, s obzirom da su demoni lažljivi po svojoj naravi. Mogu reći istinu, ali i poluistinu koju je teško razlikovati od stvarne istine. O posjednuću i o tome kako pomoći osobama koje se bore s ovim poteškoćama teško možemo naučiti iz priručnika i knjiga. Najbolja škola je praksa. Nažalost, nerazmjernan je broj među onima koji se bave okultnim i egzorcista. Tako možemo imati na desetke tisuća vidovnjaka dok samo nekoliko egzorcista u jednoj državi.

Što se tiče molitava za oslobođenje i unutrašnje ozdravljenje, kao što sam navela i u prošlom poglavlju, smatram ih korisnim i potrebnim prvenstveno za pastoralne radnike (svećenici, vjeroučitelji, katehisti, redovnici). Samo slobodni mogu govoriti o slobodi. Krajnji cilj takve molitve jest susret s Isusom koji mijenja život, a to se ne može nadomjestiti nikakvim teološkim znanjem. Susret s živim Isusom, promjena života i teološko znanje dobar su put prema evangelizaciji. Samo teorijsko znanje bez žive vjere, nema snagu, dok osobe koje odbacuju važnost znanja, dolaze u mogućnost upadanja u herezu.

Postoji jedna velika opasnost na koju je potrebno upozoravati. Ovakve vrste molitava redovito nalazimo u karizmatskom pokretu. Pomoću njih ljudi zaista dožive vlastito oslobođenje od tlačenja ili nutarnje ozdravljenje. Ono što je problem, jest traženje gotovih rješenja za vlastiti život. Sloboda od zloduha ne znači da poslije toga neće biti životnih poteškoća, niti nutarnje ozdravljenje znači da nas poslije toga nitko više neće ili ne može povrijediti. Nakon uspješne molitve egzorcizma, slobodna osoba nastavlja svoj svakodnevni život. Naravno s novom perspektivom, radošću i nadom. Kao što Lazar jednom nakon što ga

⁹¹ Usp. F. Macnutt, *Oslobođenje od zlih duhova*, str. 183.

je Isus uskrsnuo morao nastaviti svoj svakodnevni život i naposljetku umrijeti. Također svi oni koje je Isus ozdravio ili ih je oslobodio od zloduha u Evanđeljima, nastavili su živjeti u svojoj svakodnevnicu, drugačijoj nego prije, ali sa novim borbama i kušnjama. Oslobođenje od zloduha i ozdravljenje nisu svrha samima sebi. Svrha jest „sloboda za“, „ozdravljenje za“, a ne samo „sloboda od“ i „ozdravljenje od.“ Sloboda za ljubav, za sebedarje, žrtvu, za život s Kristom i bližnjima. Milost ozdravljenja osim toga da nam bude dobro, služi tome da svjedočimo čudo koje je Gospodin napravio u našem životu, te da sada zdravog tijela i duha pomažemo drugima i naviještamo Evanđelje. Problem je isključivo traženje dara, umjesto Onoga koji taj dar daruje. Iako možemo primiti milost oslobođenja od zloduha te biti ozdravljeni, ako ostanemo samo na toj razini, na daru, nažalost, i naša sloboda i naše zdravlje nam ne koristi. Krajnji cilj jest On. Poznajem ljude koji godinama pate od zlodušnih tlačenja, imaju svakodnevne napade, tolike da im to ponekad onemogućuje rad ili normalno funkcioniranje. Ali, ono što sam kod njih vidjela usprkos njihovoj bolesti ili demonskim napadima koje imaju, jest ljubav prema Gospodinu, ustrajnost, radost, povjerenje, nada u bolje. Iako na jednoj razini zarobljeni, zapravo su takvi ljudi slobodniji nego oni koji su dobili slobodu, a naposljetku je obezvrijedili. Okrenuli su se Darivatelju i traže Njega, makar ostali u svojoj patnji.

Drugi problem kojeg primjećujem iz prakse jest to što je mnogima potrebno dugo vremena da se oslobode. Znam djevojku koja je već trideset godina u opsjednutom stanju, od svog ranog djetinjstva; muškarca koji je prošao mnoge obrede egzorcizma, ali sada više od deset godina se bori s napadima i još uvijek nije slobodan; djevojku koja već šest godina svaki tjedan odlazi na molitve otklinjanja. Iako kroz to razdoblje patnje Gospodin pročišćuje srca tih ljudi, obnavlja njihove obitelji te se mnogi obraćaju gledajući njihove borbe; ipak se pitam, zašto Gospodin dopušta da netko toliko dugo pati i je li to Njegova volja ili ima nešto u nama što ne dopušta da budemo slobodni? Primijetila sam da je nezrelost jedan od razloga neslobode. Osobe dožive oslobođenje od zloduha, ali nepoučeni i nepromijenjenog života, vraćaju se starim porocima i ponovno padaju u grijeh i slijedom toga, u novu težu zarobljenost. Ponekad su osobe navezane na svoje patnje, poistovjete se sa svojom borbom i neslobodom i teško je se odriču. Možda je razlog pažnja koju dobivaju zbog svojih muka? Mlakost? Nedostatak povjerenja? Ili jednostavno Božja volja, zaista ne znam.

Osim vlastite odgovornosti tlačene osobe u procesu oslobođenja, crkveni službenici također imaju značajnu ulogu. Jedan od razloga tako sporog oslobađanja osoba jest manjak egzorcista naspram broja tlačenih osoba. Bila sam prisutna na molitvi u kojoj je samo jedan

svećenik molio molitvu otklinjanja, a ispred njega je bilo barem tridesetak ljudi u različitim oblicima manifestacija. Osim nedostatka egzorcista, poteškoću stvaraju svećenici i teolozi koji umanjuju ozbiljnost ove problematike. Moliti za opsjednute ili tlačene osobe sigurno nije privlačan posao, ali je jedan od poziva Crkve. Mnogi vjernici pate jer ne mogu pronaći adekvatnu pomoć zbog negiranja i straha klera. Tako oni koji su pozvani ohrabrivati ljude i naviještati Pobjednika nad Zlim, postaju oni koji su sami strepe pred tim istim zlom. Svakako, potrebno je unaprijediti ovaj pastoral, obrazovati svećenike i laike koji sudjeluju kao molitelji ili poslužitelji.

Zatim, veliki prepreka jest oholost klera i laika pozvanih na ovakvu vrstu molitve. Mnogim svećenicima, egzorcistima, ali i laicima Gospodin je dao nadnaravne darove kako bi pomogli mučenim osobama. Problem je zaborav da su to ipak samo darovi i da nitko nema zaslugu za to što ih ima, naprotiv viši darovi zahtijevaju veću odgovornost. Jedan od tih darova je *dar spoznaje*-osoba bez prethodnog znanja ima uvid u uzrok i razlog nastanka demonskog ili drugog mučenja kod osobe, poznaje neke detalje njezine prošlosti ili sadašnjosti, moguće je da jasno vidi grijeh ili određenu slabost koja osobu drži zarobljenom, također može vidjeti ili osjetiti određene zloduhe i drugo. Ti i slični darovi služe isključivo kao pomoć zajednici. Također bih naglasila kako ni jedno ljudsko biće nema moć odagnati zloduha, to može samo Bog. Čovjek bio klerik ili laik, je zagovaratelj, onaj koji moli Gospodina da oslobodi mučenu osobu. U procesu oslobađanja osobe, može doći do navezanosti mučenog na svećenika ili laika koji mole za njega. Obzirom na ranjivost osobe potrebna je izrazita pozornost molitelja kako ne bi došli u opasnost prihvatiti pažnju koju im nudi osoba u potrebi. Pomoći nekome radi pomoći same je cilj, a ne pomagati kako bi sebe uzdizali iznad drugih zbog dobivenih darova, sposobnosti ili znanja. Jedino dobro koje možemo učiniti jest osobu voditi Isusu Kristu-Spasitelju, a ne sebi. Krist je onaj koji oslobađa i ozdravlja, svi drugi su također Njegova ljubljena djeca, ali i ne zaboravimo „sluge beskorisne.“

Prilozi

Prilog 1: Svjedočanstva

Prvo svjedočanstvo

Za početak bih Vam, ukratko, opisala svoju pozadinu iz koje dolazim, te se onda bazirala na događajima u posljednje tri godine. Dolazim iz ateističke obitelji vrlo narušenih odnosa, roditelji su bivši ovisnici, te sam prvih par godina djetinjstva provodila vrijeme s raznim ovisnicima, dilerima, ocem, te njegovom bivšom djevojkom koja se bavila voodoo magijom, te magijom s kristalima. Moj otac je također sudjelovao u proučavanju magije. Njegova bivša djevojka priznala je da je bacila urok na moju majku dok je bila trudna sa mnom (majka me taj dan skoro izgubila), a i mene je jednom prilikom poučavala voodoo magiji. S 5 godina bila sam u komuni, u Španjolskoj, gdje se majka liječila. Želim napomenuti da sam, prije nekih godinu dana, putem psihoterapije saznala da postoji velika mogućnost seksualnog zlostavljanja u tom periodu provedenom u komuni. Odrasla sam s bakom, djedom, mlađom sestrom, te tetom, njezinim mužem i sinom. Dakle, veliku većinu djetinjstva nakon svoje pete godine, provela sam bez roditelja. Situacija u kući je često bila kaotična, djed je bio fizički nasilan, bilo je mnogo nesloge i svađa, manjka ljubavi, poštivanja i mira. Tokom cijelog djetinjstva, viđala sam crne sjene po kući, posebno u sobi, borila se s izrazito čudnim noćnim morama, osjećala sam teške i zle prisutnosti, osobito tijekom spavanja, pa sam razvila i nesanicu. S 14 godina upala sam u depresiju, u kojoj sam se svakodnevno nosila sa suicidalnim mislima i samoozljeđivanjem.

U kasnoj 15. godini, prohodala sam s momkom koji me nakon tri mjeseca veze počeo zlostavljati, psihički i fizički, te kasnije i seksualno iskorištavao. To je trajalo 3 godine, a nedugo nakon našeg posljednjeg prekida, našla sam se u situaciji u kojoj me susjed seksualno iskoristio. Poslije toga, ponovno sam postala jako suicidalna i autodestruktivna. Počela sam piti, izlaziti, pušiti travu, ulazila sam i izlazila iz seksualnih veza, te sam jednom prilikom zazivala duhove. Vodila sam dosta neuredan život, imala sam jako toksične odnose, nastavila sam sa samoozljeđivanjem kroz cijeli taj period. Neko vrijeme sam provela s protestantskom zajednicom, te par puta prisustvovala zajednici Lorensa Novosela, u potrazi za Bogom. Za katoličku vjeru nisam niti htjela čuti, imala sam veliki otpor još i tada.

Moje obraćenje na katoličku vjeru započelo je 2017. godine. Obzirom da sam imala samo sakrament krštenja, u procesu obraćenja sam napravila životnu ispovijed i prvi put primila Svetu pričest. Iduće godine trebala bih primiti i sakrament Potvrde.

Već na početku obraćenja, počela sam primjećivati da mi se događa nešto što nisam mogla objasniti, poput kočenja ruku, nogu, te onda i cijelog tijela. Uvijek sam bila u različitim fizičkim bolovima, bilo da se radi o glavi, psima, truhu, kralježnici i drugo. Za vrijeme Svetih misa, nisam se mogla usredotočiti, kočila bih se, imala bih jaku averziju prema svetom i svećenicima, primanju pričesti, ispovijedi, te sam bila vrlo nemirna, grebala sebe, klupu, trzala nogama, osjećala bih bijes, mržnju, gađenje i često sam imala želju nautiti svećenicima ili duhovnim ljudima. U međuvremenu sam bila na duhovnoj obnovi u Taboru, gdje su se pokazale reakcije poput režanja, vrištanja, nadnaravne snage. Nisam mogla primiti Svetu pričest, te su me zbog toga morali držati. Poznanici su me, nakon tog Tabora, vodili kod oca Petra Galića u Trogir, koji je, nakon razgovora i molitve sa mnom, rekao da će mi biti potreban obred egzorcizma. Nastavila sam ići kod njega na molitve oslobođenja i otklinjanja, na koje idem i dan danas.

Obzirom da su mi otpočetak bili prisutni teški fizički bolovi, provela sam oko godinu i nešto dana po svakakvim pretragama glave, kralježnice, truha, i zapravo cijelog tijela. Nalazi su se pokazali negativnima na bolesti i rekli su mi da sam zdrava osoba, ali meni su se svi ti problemi i dalje nastavili, pogoršavali se s vremenom, posebno pri molitvama ili nakon molitava, te u suštini kad god bih došla u dodir sa svetim ili pokušala težiti Bogu. Od 2017. do danas, moje se stanje dosta pogoršalo, reakcije su svakodnevne, najčešće i najteže kad sam sama kod kuće. Već dugo vrlo teško ili uopće ne mogu prisustvovati Svetoj misi, kada pokušavam moliti kod kuće, često mi se vilica zakoči, proizvodim neke zvukove, režim ili pričam u jezicima, osjetim kako mi se lice i tijelo krive/koče, te gubim svijest, osjećam veliku bol u očima, žarenje u psima, teško dišem, tj., gušim se. Imam napade prisilnih misli i želja pripadati Sotoni kroz savez s njim, te svakodnevne suicidalne misli. Na molitvama oslobođenja, drugačije mi je nego kod kuće. Nakon reakcija, najčešće nemam sjećanja na to što se zbivalo, ali ljudi prisutni na tim molitvama, ispričaju mi što se sa mnom događalo. Tu su prisutne reakcije vrištanja, bogopsovke, grčenja tijela i nadnaravna snaga, siktanje poput zmije, ruganje kroz smijeh, u nekim situacijama ne bude moj glas, već muški, duboki glas, te pričanje u jezicima. Peku me blagoslovljena voda i ulje, nakon čega mi zna ostati nekakav osip. Moje svakodnevno ponašanje je dosta drugačije nego prije, stalno sam živčana, nemirna, težim svađama i razdorom u odnosima, imam periode hladnokrvnosti, a onda i bijesa ili

mržnje. Ne mogu podnijeti ljubav ili bilo što pozitivno i lijepo. Ne mogu kontrolirati te promjene ponašanja, bilo kakvu reakciju, te misao, riječ i djelo. Najbliže osobe pričale su mi o mojem ponašanju i djelima u pojedinim situacijama, ali ja sam bez ikakvog sjećanja na te događaje. Znala bih osjetiti u kakvom je grijehu ili problemu osoba, bez ikakvog prethodnog saznanja o tome, ali bi se na kraju ispostavilo istinitim. Otkad sam se našla u ovoj situaciji nisam u mogućnosti studirati ili raditi, te voditi normalan život i imati zdrave odnose s drugim ljudima. Zbog nepovratne informacije o dozvoli za obred ovdje, otišla sam potražiti pomoć u Italiju, u gradu Reggio Emilia, na molitve nakon kojih su se svećenici egzorcisti složili da mi je potreban taj obred. Moja borba još uvijek nije gotova i ako dobijem odobrenje za obred, prava borba tek će onda početi. Dugo mi je trebalo da shvatim što mi se događa, još duže da to prihvatim, posebno zbog toga što se činiš sam sebi potpuno lud, psihički poremećen, iako psihijatri nisu nikad pronašli nikakvu dijagnozu za moje stanje, kao ni medicina za fizičke tegobe. Sotona je inteligentan, napada izravno i neizravno. Ali isto tako, Sotona ne može učiniti ništa bez Gospodinove dozvole. Često sam se pitala zbog čega je Gospodin dopustio ovakvo nešto. Znao ono: „Zašto baš ja?“ Mislim da se svi barem jednom u životu to zapitamo, u vezi nečega. A onda sam shvatila da je moj život prije obraćenja, išao u propast. Ne samo moj, već i životi ljudi u mojoj obitelji koja je oduvijek odbijala Boga na sve načine. Kad sam počela uočavati promjene u svojoj obitelji, rekla sam si da možda ipak ovo sve ima većeg smisla. Prestala sam se pitati zašto baš ja i počela sam više raditi na tome da se to pitanje pretvori u zahvalnost na ovom što prolazim. Isus nas sve poziva da se, na ovaj ili onaj način, proslavi kroz nas. On jedini zna zašto je nešto kako je i On jedini i treba znati. Na nama nije da znamo, na nama je da vjerujemo i prihvatimo. Ironično, upoznala sam pravoga Boga tek preko Sotone. Ali to se ne bi dogodilo da nisam otvorila srce za Boga jer đavao napada kad želimo početi služiti Bogu, ne dok smo, po svojim djelima, daleko od Boga.⁹²

Djevojka, 25 godina

Komentar autorice diplomskog rada: *Ova djevojka tijekom pisanja ovoga rada dobila je odobrenje mjesnog ordinarija za obred egzorcizma.*

⁹² Identitet poznat autorici diplomskog rada

Drugo svjedočanstvo

Odrasla sam u tradicionalnoj katoličkoj obitelji, gdje su se sakramenti „morali obaviti“, ali nije bilo žive molitve osim kod bake i prabake. Kao dijete voljela sam biti u crkvi, u tom svetom prostoru osjećala sam mir i neku želju da zauvijek budem tamo. Voljela sam kronicu koju me naučila moliti baka. Kroz niže razrede osnovne škole, bila sam izrazito posvećena molitvi iako nitko od ostale moje obitelji nije toliko mario za to. Ulaskom u pubertet stvari su se promijenile. Upoznala sam djevojke koje su bile daleko od Gospodina, tako da sam Ga i ja ostavila u želji da me prihvate. Vrlo rano smo se okrenule promiskuitetnom i nemoralnom načinu života koji je uključivao velik dio naših života; naše razgovore, ono što smo radile, gledale, odnose u kojima smo bile. Iako sam kao dijete molila, neprestano sam imala snažne strahove posebno u noćnim satima i snažne osjećaje nečije prisutnosti. Tek kasnije u odrasloj dobi sam otkrila uzrok tim osjećajima. U srednjoj školi bila sam u vezi s mladićem čiji otac je bio (i još uvijek je) opsjednut. Susret s onostranim za mene u tako mladoj dobi, značio je još veći bijeg od Gospodina. Nakon nekoliko godina odlučila sam ipak istražiti malo dublje svoju vjeru. Donijela sam odluku da ću ili živjeti po onom „što piše da sam na papiru“ ili ću izići iz Crkve. Otišla sam na jednu biblijsku grupu, i ostala tamo. Na kraju se ispostavilo da su protestanti, ali to nisam na početku primijetila jer nisam znala mnogo ni o svojoj Crkvi, a pogotovo ne o nekoj drugoj. S njima sam bila tri godine, prije nego sam upisala studij katoličke teologije. Kod protestanata (luterana) svidjela mi se njihova autentičnost, vjera i strast koju su imali prema Pismu i prema Gospodinu. Voljela sam biti s njima, osjećala sam kao da pripadam negdje. Ali, ipak mi je nešto nedostajalo, sve se činilo previše organizirano, bez nutarnje dubine i nježnosti koju sam kasnije otkrila u Katoličkoj Crkvi. Cijeli taj period, od ranog djetinjstva pa do početka oslobođenja osjećala sam užasne nutarnje strahove tijekom noći, mučile su me suicidalne misli kojima nisam znala uzroka. Moji stavovi su postali prilično protestantski pa sam potpuno odbacila kronicu, Djevicu Mariju kojoj sam kao dijete bila jako privržena, počela sam s visoka gledati na KC, kao na onu koja je zastranila. Moja glad za Bogom nije prestajala pa sam odlučila upisati studij teologije. Imala sam prilično rigorozan stav prema profesorima i kolegama, smatrajući ih u neku ruku krivovjercima. Malo po malo mijenjala sam se iznutra. Uz prijatelje sam počela ići redovitije na sveti misu i ispovijedati se. Prijatelj me pozvao na doček Nove godine 2016. u Međugorje. Pristala sam ići. Danima prije sam u tami duha očajno Bogu vapila da mi pokaže kojoj Crkvi pripadam. U sklopu seminara za doček, bilo je i noćno klanjanje u jednoj maloj predivnoj kapelici. Mogu reći da sam išla na adoraciju kao nevjerni Toma. Sjećam se točno

datuma i sata tog sudbonosnog klanjanja i susreta s Isusom. To je bilo u noći sa 01.-02. siječnja 2016. godine u 1 sat poslije ponoći. Kleknula sam, ništa ne očekujući. Odjednom se nešto počelo događati, počela sam osjećati kako se nešto u meni i izvan mene mijenja. Moj pogled postao je potpuno usmjeren na izloženo Presveto. Na trenutak sam se prestrašila i rekla: "ako mi želiš nešto reći, reci." Djevojka koja je klečala ispred mene polako je iščezla, sve je ostalo u nekoj tami, dok su u svjetlosti bili samo oltar, Presveto i križ na zidu poviše oltara. Suze su mi počele teći niz lice, i govorila sam u sebi: "Bog čitavog svemira došao je u tu malu hostiju da bude sa mnom!" Odjednom sam osjetila kako sva težina nestaje iz mene, i kako više nemam ni jednu misao u glavi. Osjetila sam kao da mi je glava postala prazna i sve je oko mene i u meni ušutjelo. Čula sam riječi, ne znam opisati kako sam ih čula kao da su dolazile iz mene i izvan mene istovremeno. Rekao mi je: „Ti si stvorena na Moju sliku! Ti pripadaš Meni! Ti si Moja!“ Te riječi i taj susret neću nikada zaboraviti. Dobila sam odgovor u srcu, znala sam da je moja crkva Katolička Crkva. Taj događaj me promijenio, zaljubila sam se u Isusa, u molitvu i u Svetu misu. Ali zlo nikada ne spava! Taj susret sa Svjetlom, iznio je na vidjelo je sve ono što je bilo do tada tamno u meni. To je bio početak borbe. Nedugo nakon tog susreta počela sam osjećati snažne bolove prije i za vrijeme pričesti. Bolovi su išli preko leđa i vrata, tako snažni i oštri kao da me netko reže vatrenim nožem. Jedva sam mogla primiti svetu pričest. Stalno sam osjećala neku duhovnu težinu, kao da se zrak oko mene mijenja. Pretpostavila sam što se događa i samo je bilo pitanja vremena kada će to nešto puknuti u meni i pokazati svoju pravu snagu. Nedugo zatim otišla sam na jednu duhovnu obnovu u šutnji. Obnova je bila karizmatiskog tipa. Svećenik je molio molitvu oslobađanja od trenutka začeća pa nadalje. Osjećala sam se čudno i sjećam se samo da sam počela vrištati kada smo došli do pete godine i da su me neki ljudi držali. Tokom molitava na tom seminaru osjećala sam kao da nešto izlazi iz mene. Kretalo se mojim tijelom od glave prema petama, da bi potom izašlo. Nakon toga moje reakcije su bile sve češće i sve snažnije. Teško sam podnosila predavanja na fakultetu s obzirom da smo učili vjerske istine. Osjećala bih vrtoglavicu tokom sata, imala sam osjećaje gušenja i kao da ću početi vrištati u svakom trenutku; noge su mi se tresle, bila sam jako nemirna. Također sam osjećala promjenu u prostoriji, kao da se odjednom prostorija ispuni nečim ili nekim drugim. Kao da nekakav nevidljivi gusti oblak ispunjava cijelu prostoriju. Trudila sam se da nitko ništa ne primijeti. Pravi izazov je bio izići iz učionice, doći do vrata, a da se sve čini normalno. Trudila sam se izdržati barem pola predavanja, a kada bih uspjela izići trčala bih do wc-a ili kapelice (tamo su rijetki zalazili). Legla bih na pod, zatvorila usta rukom da me se ne čuje i trpjela jake grčeve i bolove u trbuhu. Najčešće nije trajalo predugo, 15-25 min. Vratila bih se na nastavu i

nitko ne bi ništa primijetio. Gospodin je u to vrijeme poslao u moj život divne ljude koji su za mene molili i postili. Otvorila sam se jednom profesoru sa fakulteta i ubrzo je bio organiziran obred egzorcizma. Na obred sam išla tri puta. Sjećam se da sam samo na prvom imala reakcije dok su ostala dva prošla mirno. Ne sjećam se mnogo od tih reakcija na prvom obredu. Iako je prevladalo mišljenje da sam slobodna i dalje sam osjećala veliki nemir i znala sam da nije sve u redu. Moje borbe su se nastavile još par godina nakon. Odlazila sam na molitve otklinajnja i na neke seminare duhovnih obnova kako bih si pomogla. Moja obitelj nije shvaćala ozbiljnost situacije. Imala sam manifestacije kod kuće najčešće kada bih bila sama ili sam se skrivala od obitelji, kako mlađi članovi ne bi to vidjeli i imali nekakve posljedice zbog toga kasnije u životu. Sjećam se jednog dana kada sam se vratila sa svete mise (koju sam jedva izdržala) kući i kada mi je naglo postalo loše. Nikoga drugog nije bilo. Zvala sam svećenika i molili smo zajedno. Tokom naše molitve sam imala reakcije. Najčudnije je bilo to što sam osjetila točno vrijeme kada će moja obitelj ući u kuću. I osjećala sam da reakcije sada moraju prestati kako ih oni ne bi vidjeli. Deset minuta prije nego su došli, sve je stalo, ali bez mog utjecaja, stalo je samo od sebe. Uzela sam nešto za jest i sjela na kauč. Ubrzo su roditelji ušli u kuću. Izgledala sam normalno i nikome nisam mogla reći što se dogodilo prije samo nekoliko minuta, nitko mi ne bi vjerovao. Osjećala bih kada bi netko molio za mene i ako sam bila recimo prije toga povezana s tom osobom, odjednom je ne bih mogla podnijeti. Počela sam osjećati snažnu srdžbu, gnušanje, odvratnost, ljutnju prema ljudima koji su bili jako dobri prema meni, molili i postili za mene, koji su me voljeli. Napade sam imala kroz dvije godine u prosjeku svako tjedan-dva i trajali bi po tri dana. U ta tri dana sam imala navale suicidalnih misli, reakcije, promjene raspoloženja iz ljubavi u mržnju, kao da je u meni potpuno druga osoba. Gadilo mi se sve što je sveto, a istovremeno sam čeznula za tim. Kada bi to prošlo, bila bih potpuno mirna, radosna, jednostavno drugačija i svoja. Imala sam osjećaj da se mijenjam kao na prekidač „on/off.“ Bolove u tijelu, u duši i taj osjećaj nemoći kada ne možeš vladati sobom teško je opisati. U nekim situacijama sam bila svjesna što se događa, dok sam u drugim bila nesvjesna i blokirana. Ima još mnogo detalja o kojima bih mogla pisati, ali je predugo.

Od toga vremena prošlo je već par godina. Moram priznati da se malo toga sjećam. Sada dok ovo pišem, kao da se prisjećam neke boli koja više nije tako snažna ni prisutna pa mi je teško opisati. Moja dijagnoza je bila „ti nisi opsjednuta, ali si bila blizu toga.“ Saznala sam kroz molitve i odlazak psihijatru da je mogući uzrok ovih borbi jedna trauma iz djetinjstva koje se ne sjećam. Objašnjenje bi bilo da je zlo ušlo u moj život kroz tu traumu koja se dogodila.

Zapravo osim toga i mog načina života prije susreta sa Isusom, ne znam za neki drugi uzrok. Voljela bih kad bi mogla sa sigurnošću znati zašto se nešto događa i što je to. Znam samo da sam sada mnogo bolje i da mi je ta patnja koju sam prošla donijela neizrecive milosti. Bilo je teško i još ponekad jest, ali me približila Gospodinu na takve načine koje možda inače nikad ne bih otkrila. Vjerujem da nikad ne bi imala tako prislan odnos s Gospodinom da nisam doživjela sve ovo. Patnja pročišćava čovjeka i otvara njemu do tad nepoznate dubine samoga sebe i Gospodina. Otvara srce i omogućuje Bogu da se nastani u njemu. Koliko god bilo teško, svoj odnos s Njim i sve ono što sam dobila kao milosti sve ove godine, ne bih mijenjala nizašto na svijetu.⁹³

Djevojka, 28 godina

Komentar autorice diplomskog rada: *Ova djevojka trenutno više ne odlazi na molitve. Živi normalnim životom uz redovitu molitvu i primanje sakramenata. Ima povremene slabe napade, ali je upućena na samostalnu molitvu bez potrebe za nekom drugom.*

Treće svjedočanstvo

Odrastala sam u narušenim obiteljskim odnosima, u kojima je prevladavalo fizičko nasilje nad ukućanima od strane moga oca, koji je i sam bio zlostavljan od strane svojih roditelja. Upravo zbog tog nasilja, u kući je uvijek vladao nemir, nesloga, jake i česte svađe, manjak ljubavi i razumijevanja. Majka i otac su se mnogo svađali i tata je bio fizički nasilan prema majci, što se događalo pred našim očima, a u meni je izazivalo veliki strah. Svi smo dolazili u nekakve fizičke okršaje jedni s drugima, ali obzirom da sam bila najpovučenija i najmirnija, najčešće sam bila ja ta koju su fizički maltretirali. Sestre i brat su mi se izrugivali, a u školi nije bilo ništa bolje gdje sam bila na meti verbalnog zlostavljanja. Nakon nekog perioda i najbliži prijatelji su me odbacili. Zbog situacije u kući, školi, nedostatka ljubavi i prihvaćenosti, razvila sam snažnu mržnju prema sebi, te sam se tada počela samoozljeđivati i to je trajalo dugi niz godina. Postala sam jako kritična prema sebi, te sebe okrivljavala za sve, posebno ponašanje drugih ljudi prema meni. Ti osjećaji su mi i dan danas vrlo urezani i imam potpuno iskrivljenu sliku o sebi.

U obitelji je, osim nasilja, bio problem i blud. Otac i brat su dosta pratili pornografiju, kratko sam i ja imala problem s tim, dok sam bila mlađa i nisam čak niti znala da je to nešto nečisto.

⁹³ Identitet poznat autorici diplomskog rada

Nadodala bih još i bakine odlaske muslimanskim hođama, zbog uvjerenja da je netko bacio urok na sestru moga oca. Uz sve navedeno, sestre, brat i ja, jednog smo dana u susjedstvu naišli na knjigu sotonističkog sadržaja, koja je bila ostavljena na zidiću. Odnijeli smo je kući, u želji da je pročitamo, obzirom da tada nismo znali težinu tog sadržaja, međutim, vrlo brzo nas je majka našla s tom knjigom i natjerala nas da je vratimo gdje smo je i našli. Idućeg dana, dok smo prolazili tim putem, knjige više nije bilo. Nakon toga, počele su nam se događati čudne stvari poput zvuka nečijih koraka po kući u noći dok smo svi spavali (budilo nas je iz sna), šuškanje u sobama, klapanje, otvaranje i zatvaranje vrata. Čuli bismo čudne glasove koji su šaputali na nepoznatom jeziku. Ja sam imala noćne more izobličjenih, dlakavih stvorenja, neljudskog lica koji bi mi se smijali i rugali, te bi ih nastavila viđati i nakon buđenja. Sve se to ponavljalo s vremena na vrijeme.

Jedan kratak period, bilo je zatišje, mislili smo da je sve stalo potpuno, ali selidbom u Njemačku, stvari su se naročito pogoršale. Jedne noći, dok sam bila u snu, osjetila sam nekakvu prisutnost pokraj sebe. Od te noći, sve se češće prisutnost pojavljivala i strašila me. Čula bih više različitih glasova, kao da međusobno vode razgovor, ali riječi ne bih uspjela razabrati. U takvim trenucima ruka bi mi se počela nekontrolirano tresti. U snu sam znala osjetiti kako me netko drži za nogu i povlači s kreveta. Zbog takvih iskustava, počela sam odlaziti na duhovne obnove, u nadi da će se situacija primiriti. Bila sam par puta i u Bijelom Polju, i u Taboru u Samoboru. Odlaskom na duhovne obnove, počela sam imati, kako je meni objašnjeno, reakcije. U to su, u početku, spadale treskavica i kočenje tijela. S vremenom sam se počela gubiti u svakodnevnim aktivnostima, imati promjene raspoloženja na koje nisam mogla utjecati, te bih često ostajala paralizirana, što je i danas najčešća pojava. Od tada imam i otpor prema svećenicima, posvećenim predmetima, smetaju mi blagoslovljena voda i ulje, zbog jakog osjećaja žarenja. Također mi je vrlo teško slušati Misu, a kad bih bila prisutna na Sv. Misi, uvijek bih se osjećala uznemireno, tresem se, ili budem paralizirana, barem jedan dio mene. Znala sam se često i iskriviti, zato sam uvijek trebala stajati blizu vrata, u kutu crkve za vrijeme Mise. Najteže mi bude prije Pretvorbe, a općenito na spomen Sv. Josipa, Bl. Alojzija Stepinca i Arhanđela.

Na prijedlog ljudi koji su me čuvali u sklopu duhovnih obnova, otišla sam potražiti pomoć kod oca Petra Galića u Trogir. Jedno vrijeme, stanovala sam kod obitelji koja me onda mogla primiti i išla na molitve oslobođenja, međutim, ponovno sam se morala vratiti u Njemačku zbog financijskoga stanja. To je bilo u 2018. godini. Od tada, potražila sam pomoć i u Njemačkoj kod patera Dareka. Na njegovim molitvama egzorcizma, otkrilo se 8 zloduha, ali

nakon nekog vremena, više nisam odlazila k njemu jer se prestao baviti time zbog godina. Obzirom da mi se stanje samo pogoršavalo, reakcije su bile sve češće i teže, proizvodila bih razne životinjske zvukove, režala, bacala se, naravno, sve van moje kontrole. Ponovno sam potražila pomoć u Hrvatskoj, u Kninu, jedan kratak period, dok sam financijski bila u stanju. Obzirom da ja nisam sposobna raditi, ovisim o svojim roditeljima. U Kninu sam išla kod fra Maria, kojem se ne sjećam prezimena, na molitve oslobođenja. Na njegovim molitvama imala sam slične reakcije kao i dosad, uz vrištanje. Htjela bih spomenuti i da teško primam Sv. Pričest.

U tom vremenu snašla nas je i pandemija, te sam poslije karantene morala natrag u Njemačku jer me roditelji nisu više imali kako uzdržavati dok sam boravila u Kninu. Povratkom u Njemačku, stanje mi se iznimno pogoršalo. Nemam priliku ići na Mise, prva crkva je daleko od nas pola sata autom, sama se odvesti ne mogu, a ovako nema tko sa mnom, majka puno radi, otac često boluje, a brat i sestra nisu od podrške.

Obzirom da u Njemačkoj nemam nikakvu vrstu pomoći, odlučila sam je potražiti i u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Kod kuće se trudim koliko mogu, s osobnim molitvama i slušanjem Sv. Mise, ali je situacija iznimno teška, ne samo zbog mojih stanja/reakcija u kojima se nalazim, već i iz razloga što sve to donosi previše nemira i svađa među nama. Iako već duži period nisu prisutni fizički okršaji/nasilje, osjeti se težina u kojoj se nalazimo, osobito sada kad ja već duže nemam nikakve molitve. U mojoj Šibensko - kninskoj biskupiji, biskup je pokušao pronaći nekoga tko bi uzeo moj slučaj i molio molitve egzorcizma, ali neuspješno.⁹⁴

Djevojka, 25 godina

Komentar autorice diplomskog rada: *Ova djevojka je zatražila pomoć od mjesnog ordinarija Splitsko-makarske nadbiskupije. Prisustvovala je razgovoru s Komisijom, ali obred egzorcizma joj nije odobren. Upućena je na daljnje molitve otklinjanja i oslobođenja.*

⁹⁴ Identitet poznat autorici diplomskog rada

Četvrto svjedočanstvo

Ja i moj suprug smo rođeni i odgajani u tradicionalnim katoličkim obiteljima. Primili smo sve sakramenta i nastojali smo živjeti i odgajati djecu u duhu Katoličke crkve. Suprug se poslije sakramenta Svete Potvrde udaljio od vjere te je išao na misu samo većim blagdanima. Nakon nekoliko godina braka kod supruga se javlja problem nesanice i osjećaj krivnje zbog toga što mu se događa. Tada bi se obratili svećeniku koji bi ga ispovjedio, pomolio se i to bi nakon nekoliko dana prošlo. Međutim, iz godine u godinu problem bi se javljao sve češće i gore. Preselili smo se u drugu župu gdje nas je prihvatio župnik koji bi molio bi nad njim. Do tada nismo bili upoznati sa duhovnim problemima. Nadali smo se da će to brzo proći. Još uvijek je mogao normalno ići na misu i ispovijedati se. Na molitvama su počele reakcije i primijetili smo da bi poslije molitve bio novi čovjek u normalnom stanju. Išli smo nedjeljom na misu i sve češće na hodočašća. Na jednom hodočašću na mjestu ukazanja imao je reakcije i poslije toga stanje postaje sve gore. Na misama ima reakcije poput probadanja, grčenja, žarenja u očima koje ne može otvoriti tijekom mise, govori nepoznatim jezikom te ima reakcije na pojedine ljude i predmete. Za vrijeme Korizme, na molitvi križnog puta bile su reakcije u vidu mučenja kao da ga šibaju. Kući je imao reakcije na neke predmete i ne bi se smirile dok te predmete ne bismo bacili. Prilikom vožnje autom reagirao bi na određena mjesta. Na poslu je imao dvije situacije kada je reagirao i kolegama govorio neke stvari koje on nije znao i od tada (a to već traje nekih desetak godina) kada se stanje pogorša ide na bolovanje. Svećenik koji nas je vodio poslao ga je psihijatru da kaže svoje mišljenje. Psihijatar je ustanovio da ne spada u psihijatrijsku domenu, da su duhovni problemi. Jednom prilikom situacija je izmakla kontroli, završio je na psihijatriji. Imao je strašne reakcije, sa krevetom je skakao, mogla mu se približiti samo psihijatrica koja je mazala ruke svetim uljem. Jedno jutro se je probudio u bolovima u predjelu pleure, a da ga prije toga nije ništa boljelo. Po preporuci rajonskog liječnika snima pluća (taj dan su mu snimali 5 puta pluća) i ustanovljeno je da ima upalu pluća. Liječnik je bio iznenađen jer ga do tada nije ništa boljelo. Odlazimo kod svećenika na molitvu i na molitvi se otkrije da je na mjestu bolova učinjena vudu magija preko slike i od tada nestaju svi bolovi. Tražili smo mišljenje glavnog doktora na plućnom odjelu koji je rekao da se nije radilo o upali pluća.

Nakon deset godina svećenik nam je rekao da nas više ne može primati. Odlazimo kod drugog svećenika i idemo na molitve svaki tjedan nekad kraće nekad duže molitve.

U dogovoru sa svećeničkom odlazimo u Sloveniju kod egzorcista. Išli smo godišnje tri do četiri puta, kada bi nas naručio mi bi odlazili. Zadnji put kada smo išli preporučeno nam je da se to mora riješiti u mjestu gdje živimo.

Tražili smo kod biskupa odobrenje za molitvu egzorcizma. Prvi put nam je rečeno da se strpimo i da nema svećenika (2013.-e god.) te da zatražimo opet. Komisija je odobrila egzorcizam 2020.-e godine.

Nadali smo se da će biti lakše. Ali evo i sada borba traje.

U početku nismo ništa razumjeli i nadali smo se brzom kraju. Kad smo shvatili o čemu se radi i kako smo se susretali s neobičnim situacijama, bilo je teško. U početku su bili uz nas neki prijatelji, ali kako je situacija bila sve gora i gora ostajali smo sami. Obitelji je bilo lakše prihvatiti da je psihički bolestan nego da je nešto što se ne može objasniti.

Kako je vrijeme prolazilo, jačali smo se kroz svakodnevnu svetu misu, tjednim klanjanjem pred Presvetim i kroz zajednicu Marijina legija.

Molimo se za svećenike, jer nažalost malo ih je koji razumiju o čemu se radi i onih koji se žele upoznati sa ovakvim situacijama, a zahvaljujemo Bogu na onima koji su prepoznali poteškoće i pomogli nam.

Iako je teško, ne gubimo nadu. Kroz ovu našu borbu prepoznali smo da nas Bog vodi što kroz svećenike i ljude koje nam je stavljao na put kao i u trenucima u kojima smo prepoznali Božju i Gospinu prisutnost. Naša preporuka je molitva Gospine krunice.⁹⁵

Supruga

Komentar autorice diplomskog rada: *Ovaj čovjek redovito odlazi na obred egzorcizma te je još u procesu oslobađanja.*

⁹⁵ Identitet poznat autorici diplomskog rada

Peto svjedočanstvo

Psalam 23

*Gospodin je pastir moj: ni u čem ja ne oskudijevam;
na poljanama zelenim on mi daje odmora.
Na vrutke me tihane vodi i krijepi dušu moju.
Stazama pravim on me upravlja radi imena svojega.
Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer ti si sa mnom.
Tvoj štap i palica tvoja utjeha su meni.
Trpezu preda mnom prostireš na oči dušmanima mojim.
Uljem mi glavu mažeš, čaša se moja prelijeva.
Dobrota i milost pratit će mene sve dane života moga.
U Gospodnjem ću domu prebivati kroz dane mnoge.*

Kad sam dobila upit da pišem osobno svjedočanstvo na temu ovog rada pristala sam, smatrajući da bi svaki praktični vjernik trebao biti upoznat s duhovnim stvarnostima, jer sam često puta sam bila svjedok sumnje okoline u postojanja zloduha. Također, i sama nisam prihvaćala tu stvarnost dok nije započela bitka za oslobođenjem mog tijela, uma i duše. Ovo svjedočanstvo neka bude Bogu na slavu koji se proslavlja u svakoj našoj patnji i Križu kojeg nosimo u svom životu i na čast Blažene Djevice Marije. Posebno su mi na srcu sve duše koje imaju slična i teža iskustva.

Moj prvo sjećanje susreta s vjerom je školski vjeronauk. U osnovnoj školi na vjeronauku odlazak na Svetu Misu nedjeljom nagradio bi se dodatnim plusićem. Upravo je to bio razlog i poticaj da počnem ići redovito na Svetu Misu. Zavojljela sam vjeronauk u školi, odlaske na Svetu Misu i počela sam sudjelovati u župnim aktivnostima, probama misnih čitanja, ministriranju, susretima mladih i to me veselilo. U mojoj obitelji se podrazumijevalo da smo katolici i da vjerujemo u Boga, štuje se Blažena Djevica Marija, ali su roditelji odlazili na Svetu Misu samo blagdanima, čak nije bilo ni čestog sakramenta ispovijedi. Podržavali su moje nedjeljne odlaske na Svetu Misu i sve župne aktivnosti u kojima sam sudjelovala. Odgoj je bio temeljen na katoličkim vrijednostima, i jako sam zahvalna svojim roditeljima jer su me odgajali da postanem dobra, pravedna i poštena osoba. Značajniji preokret u životu dogodio

mi se tijekom studiranja odnosno pred kraj studentskih dana. Danas je u svijetu normalno zabavljati se uz alkohol, drogu, živjeti u bludu i nemoralu. Spoznati istinu je veliki blagoslov i dar. Gospodin Bog naš nas ljubi i želi da budemo sretni i radosni, a to možemo samo ako živimo u istini. Svijet nam nudi sve, a oduzima jedino vrijedno – mir. Bog nam daje mir. I sama sam zapala u zamke zloga i živjela svjetovno. U tom periodu nailazila sam na brojne poteškoće kojima nisam mogla pronaći uzrok. Vapila sam Gospodinu da promijeni moj život jer nisam bila radosna i mirna. Dotakla sam svoje osobno dno, trenutak kad me nije moglo ispuniti ništa što mi je svijet nudio i trenutak kad sam se počela pitati - Bože postojiš li i ako postojiš pomози mi. Počela sam tragati za Bogom i na jednoj duhovnoj obnovi za mlade sam se susrela s časnom sestrom koja me uputila na nekoliko svećenika u Splitu koji bi mi mogli pomoći. Od spomenutih nekoliko svećenika zapamtila sam imena dvojice. To je bio prvi put da sam tražila pomoć od svećenika i prvi put kad sam došla na razgovor očekivala sam odjednom rješenje svih mojih problema. Međutim, put je ipak bio malo drugačiji. Na samim počecima odlazaka na molitvu oslobođenja bila sam svjesna jako malo stvari. Nastavljala sam dolaziti redovito na molitve oslobođenja, češće ići na Svetu Misu i klanjanje. S vremenom molitve oslobođenja su postajale duže, intenzivnije i imala sam reakcije kojih nisam bila svjesna, kao da ih ne prolazim ja nego netko drugi. Nakon molitve vrlo brzo bi se dozvala u stvarnost. Svaka molitva je bila drugačija, nekad bi bila znatno lakša, nekad je bilo jako teških dana nakon molitve. Ne pronalazim riječi kojima bi mogla opisati duhovna i fizička stanja koja sam prolazila. I dan danas osjećam i proživljavam duhovnu stvarnost i događaje koje mogu povezati s duhovnom zbiljom. Prolazili su mjeseci, godine i još uvijek nisam u potpunosti shvaćala niti prihvaćala što se događa. Na molitve odlazim sedam godina iako je bilo dužih perioda pauze između molitvi. Nakon toliko vremena, molitvi svećenika i osobnih molitvi i posta mogu reći da sam dobila novi život. Dosta dug period sam bila u bunilu i zbunjenosti, kao da živim u dva paralelna svijeta. Svjesna sam da je uzrok dijela mog stanja bio način života, grijesi koji su ranili dušu i okolnosti u kojima sam odrastala. Međutim, kroz to vrijeme molitvi prolazila sam i situacije i događaje koje su nadnaravne i koje nisu objašnjive. Dugo sam se pitala što mi se događa, umišljam li i tražila krivicu u sebi. Pratili su me osjećaji zarobljenosti, tupila pa čak i glupoće i blokiranosti za život. Za vrijeme i nakon molitve pojavljivale su se i vidljive reakcije na tijelu, od osipa po licu, vratu do velike fizičke iscrpljenosti, oduzetosti. I dan danas se borim s prevelikom umnom iscrpljenosti, hrpa prisilnih misli zna se gomilati, na samim počecima imala sam jake prisilne misli na samoubojstvo. Dug period izbacujem odnosno pljujem nešto što ne znam što je, također imala sam napadaje povraćanja popraćeno osjećajem težine u želudcu, posebice izraženo u dane

posta i intenzivne molitve i radosnih trenutaka. Bilo bi me strah biti u radosnim situacijama jer bi se počela grčiti; smijeh, radost i slavljenje Boga pjesmom su mi izazivale jaku duhovnu iritaciju. U jednom periodu odlasci na Svete Mise nedjeljom su postajali sve teži, jedva bi ustajala i molila sam Gospodina za snagu da se ustanem i odem. Isplivala je na površinu velika odbojnost prema svetome, prema Blaženoj Djevici Mariji, odlazak na pričest je bio težak, kad bi došla na ispovijed imala sam blokade i nisam mogla izgovarati riječi, izgovarati grijeh, osjećala sam odbojnost prema svećenicima, prema ljudima koji su duboko u vjeri, prema prijateljima, obitelji, nešto se u meni toliko bunilo, preziralo i jako mi se bilo teško nositi s tim jer nisam znala zbog čega se to događa. Nisam htjela to, osjećala sam da to nisam ja i da to nije dio mene, ali mi je u isto vrijeme to bilo teško prihvatiti i shvatiti. Jako teški periodi su mi bili za vrijeme velikih blagdana, Božića, Uskrsa, Velike Gospe. Htjela sam biti normalna, ali u tim danima kao da nisam bila svoja. Na trenutke sam pomišljala da nisam psihički dobro jer se odvijala tolika borba u mojoj nutrini, u mojoj psihi i duši. S druge strane, u šutnji i trpljenju sam obavljala svoj posao i svakodnevne male stvari i odgovornosti s mnogo poteškoća, nitko iz moje okoline nije ni slutio što proživljavam i s čim se borim i percipirali su me kao veselu i radosnu osobu. Unatoč svemu proživljavanom mnogo puta sam odbijala pomisao na postojanje zloduha koji me tlače i da se to upravo meni događa. S druge strane, nisam htjela odustati, ustrajala sam, odlazila sam na duhovne obnove od kojih posebno ističem Međugorje koje na početku nisam mogla podnijeti zbog duhovne težine, no s vremenom i uz pomoć Majke, Prečiste Djevice sam uspjela i danas radosno iščekujem svaki odlazak u Međugorje k Majčici. Oslobođenja su se događala i za vrijeme ispovijedi koje su mi bile jako teške u određenim periodima, jedva bi došetala do svećenika i trebala mi je pomoć za izgovaranjem grijeha i tada sam počela shvaćati koliko je taj sakrament važan. Isus preko svete ispovijedi ozdravlja dušu, povija rane, daje utjehu, nadu i ljubav. Počela sam odlaziti na Svete Mise svakodnevno jer mi je u teškim trenucima jedina snaga bila sveta pričest, mala hostija preko koje me Isus tješio, ozdravljao. Veliku pomoć, uslišanja i ozdravljenja dobila sam i preko pobožnosti svecima, i molitvi devetnica, ali i ljubavi bliskog kruga ljudi koje je Bog poslao na moj put kao blagoslov, pomoć i utjehu. Vjerujem, iako se to ne može opipljivo dokazati, da me Gospodin oslobodio u velikoj mjeri. Demonska tlačenja i dalje postoje, ali kroz ovih nekoliko godina naučila sam se nositi uz pomoć Božju sa situacijom. U velikoj mjeri se ne sjećam molitvi oslobođenja, samo određenih situacija i još uvijek ne znam točno ni svoju duhovnu dijagnozu, odnosno uzrok svega.

Nekoliko godina molitvi oslobođenja, teških osobnih i obiteljskih situacija, unatoč boli i patnji, bliže sam Gospodinu. Počela sam prihvaćati duhovnu stvarnost i borbu koja se odvijala za moju dušu. Svu bol, patnju i Križ prikazala sam Isusu i Njegovom Križu, za obraćenje grešnika i moje obitelji, za duše u čistilištu, za hrvatski narod i posebno za ljubljene Marijine svećenike čija nam je pastirska podrška i ljubav kojom svjedoče Krista toliko potrebna jer preko njihovih ruku mi bivamo oslobođeni. Cijelo svoj život osjećam da mi je Gospodin blizu, da me čuva, da me ne ostavlja, u najtežim situacijama vodila jedna rečenica i obećanje Gospodinu *„Neću izdat ja Boga nikada...“* Željela sam svojim životom reći Gospodinu da ga ljubim i da sam zahvalna na svakom novom danu, na svim blagoslovima koje mi je udijelio. Nakon dugo vremena prihvatila sam u svoj život Blaženu Djevicu Mariju, našu Majku koja nas svojom neizmjernom ljubavlju čuva i štiti. S Marijom započinjem svoj dan, Njoj predajem svako svoje djelo, po Njezinim rukama u ruke Njezinog Sina, Isusa. Isus, moja snaga, moj Spasitelj, moja nada i utjeha, moja Ljubav, moje sve jer On me oslobodio od neprijatelja, od okova i još me oslobađa. U tebe se Gospodine uzdam.⁹⁶

Djevojka, 30

Komentar autorice diplomskog rada: *Ova djevojka još uvijek ide na molitve oslobođenja i otklinjanja, živi normalnim svakodnevnim životom.*

Prilog 2: „Centar za duhovnu pomoć u Splitu“

Prolazeći kroz ova i slična iskustva kroz zadnjih pet godina upoznala sam mnoge ljude iz naše nadbiskupije koji imaju demonoloških problema. U Splitu koliko je meni poznato za sada postoji „Komisija“ sastavljena od sedmero ljudi (svećenici, redovnici, jedan laik) koji su zaduženi za razlučivanje problema (jeli problem duhovne i/ili psihološke naravi) i pomoć ovim osobama. Splitsko-makarska nadbiskupija nema službenog egzorcista, nego svećenika koji od nadbiskupa dobije dozvolu za egzorcizam nad određenom osobom. Nažalost, sve više raste broj ljudi koji pate od duhovno-demonoloških poteškoća koji nemaju priliku u mjestu

⁹⁶ Identitet poznat autorici diplomskog rada

stanovanja doći do brze i adekvatne pomoći. Svaki slučaj za sebe je poseban, tako neki ljudi budu oslobođeni samo kroz par molitava, dok ostalima borbe traju godinama. Odlaze u druge gradove i države (Rijeka, Zagreb, Slovenija, Italija) kako bi potražili pomoć. Općenito na ovom području nedostaje svećenika koji bi se bavili ovom vrstom pastoralala, tek njih nekoliko redovito prima ljude i mole za njih. Rad trenutne postave Komisije je bolji nego što je bio u začecima. Ono što je problem jest nedostatak slobodnog vremena članova, kojima djelovanje u Komisiji nije primaran posao te ne mogu izdvojiti dovoljno vremena sukladno potrebama.

Predlažem osnivanje „Centra za duhovnu pomoć u Splitu.“ On bi pružao adekvatnu potporu i pomoć ljudima koji pate od lakših ili težih oblika demonskih napada i tlačenja, opsjednuća ili posjednuća. To je centar koji bi imao ulogu djelovanja isključivo po pitanju toga pastoralala. Da bi se centar mogao osnovati, prvo je potrebno pronaći osobu, po mogućnosti svećenika-egzorcista koji bi se založio za osnivanje te kasnije svoje znanje, sposobnosti i iskustvo uložio u rad centra. Uz njega ovisno o situaciji, potreban je minimalno još jedan svećenik koji bi molio zajedno s njim, te psihijatar, psiholog i poslužitelji laici. Preporučam i molitelje Unbound molitve koja bi bila velika pomoć onima kojima treba egzorcizam ali i onima kojima ne treba. Upravo je tu problem, što postoje osobe koje imaju demonska tlačenja, a nije im potreban egzorcizam. Kako bi si pomogli često odlaze mnogim svećenicima i na različite duhovne seminare u nadi da će se napokon osloboditi. Poteškoća je što na tom putu traženja poboljšanja, mogu naići na one svećenike ili osobe koji ne rade autoritetom Crkve i snagom Duha nego svojim ili još gore, demonskom i na taj način tim osobama bude još gore nego što je bilo prije.

Kako bi centar mogao adekvatno funkcionirati potrebno je pronaći prostor djelovanja. To mogu biti nekretnine u vlasništvu Crkve koje se više ne koriste poput napuštenih samostana ili župnih kuća. Ukoliko to nije moguće, postoji opcija da jedna od župa Splitsko-makarske nadbiskupije udijeli svoj dio prostora župne kuće ili crkve. Važno je javno priopćiti informaciju adrese Centra, kako bi svatko mogao doći i zatražiti pomoć.

Centar zamišljam kao radno mjesto s punim radnim vremenom, ukoliko bi to bilo moguće. Teško je pokriti sve potrebe, kada se u ovaj pastoral ulaže samo svoje slobodno vrijeme. Na taj način pate oni koji traže pomoć jer moraju dugo na nju čekati, a pate i oni koji je pružaju jer uz svoje svakodnevne kleričke, redovničke i/ili obiteljske obveze moraju uložiti dodatne napore duha, uma i tijela kako bi omogućili da se ciljevi ovog pastoralala koliko toliko provode. Također, psihijatar i/ili psiholog bi bili zaposlenici Centra kako bi sve svoje

iskustvo i znanje mogli koristiti u radu Centra. Smatram da su potrebe naše nadbiskupije i šire dovoljno velike te je ovakva institucija prijeko potrebna za dobro vjernika/nevjernika i čitave naše Katoličke Crkve kako u Lijepoj našoj tako i šire.

Potrebno za osnivanje Centra za duhovnu pomoć:

- Pronaći adekvatne osobe (svećenik-egzorcist, drugi pomoćni svećenik, psihijatar, psiholog, laici/svećenik koji mole Unbound molitvu, tajnik, računovođa)

-Organizirati školovanje ili barem minimalnu poduku svećenicima i laicima po pitanju ove problematike

- Tražiti dozvolu za istraživanje i pokretanje projekta od nadbiskupa Splitsko-makarske nadbiskupije

- Potražiti moguće donatore („ponuda“ Centra je za sve potraživače besplatna, rad Centra i plaće zaposlenicima financiraju se iz donacija)

- Istražiti moguće lokacije za prostor

- U prostoru omogućiti zvučno izoliranu prostoriju za obred egzorcizma kako moguće manifestacije ne bi ometale ostale ljude unutar ili izvan Centra te kako bi se omogućila privatnost i sigurnost osobe za koju se moli

-Ostalo...

Zaključak

Kada spomenemo opsjednutost ili egzorcizam prva asocijacija je neki osjećaj jeze, nečeg nepoznatog, snažnijeg od nas, strašnog. Sjetimo se horror filmova ili nekih strašnih priča iz davnina. Zapravo molitva egzorcizma koliko god bila mučna, ponajviše za zloduha, ali i tlačenu osobu, dokaz je Kristove vlasti nad svim stvorenim, duhovnim i materijalnim svijetom. Vjerujem da nema veće radosti za svećenika i druge molitelje, pa i za samo Nebo nego vidjeti nekoć zarobljenu, a sada obnovljenu i slobodnu osobu. Sve učestalija prisutnost tog fenomena danas ne da mira ni vjernicima ni nevjernicima, ni svjetovnoj znanosti ni teologiji. U prisutnosti opsjednutoг čovjeka istovremeno zla i dobra stvarnost postaju tako jasne i ne možemo pobjeći ni od jedne. Zlo koje se u tim trenucima pokazuje onakvo kakvo jest, neminovno upućuje na postojanost i snagu Božju. Ako vidimo Zloga, vidimo i Boga koji ima posljednju riječ nad zlim. Tako možemo reći da Gospodin koristi demone za veće dobro. Kao dokaz vlastitog postojanja nevjernicima, kao način posvećenja mučenoga, njegove obitelji, ali i šire zajednice koja je imala priliku doći s njim/njom u doticaj. Svrha ovog rada jest ukazati na tu stvarnost i među nama, u našem gradu, u našoj blizini. Nije nakana sami govor o zlim dusima kao takvima niti senzacionalizam i čuđenje nad manifestacijama. Cilj je probuditi svijest o istini duhovnog svijeta te ukazati na Božje gospodstvo, moć i ljubav. Također potaknuti barem malo sjeme želje i volje za osnivanjem Centra koji bi bio blagoslov tim dušama u patnji, a vjerujem i svima onima koji se tim problemima bave.

BIBLIOGRAFIJA

1. Izvori:

Biblija, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2015.

Egzorcizmi i druge prošnje, Rimski obrednik, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2010

Katekizam Katoličke Crkve, Glas Koncila, Zagreb, 1994.

Zakonik kanonskog prava, Glas Koncila, Zagreb, 1996.

2. Literatura

Knjige

Berhard Wenisch, *Satanizam, crne mise-vjera u demone-kult vještica*, Đakovo, 2010.

Damir Stojić, *Don Damir odgovara*, Verbum, Split, 2020.

Francis MacNutt, *Oslobođenje od zlih duhova, praktični priručnik*, Pokret krunice za obraćenje i mir, Zagreb, 2005.

Gabriele Amorth, *Egzorcisti i psihijatri*, Duh i voda, Jelsa, 2005.

Gabriele Amorth, *Izvyješća rimskog egzorcista*, Đakovo, 2006.

Gilles Jeanguenin, *Sotona i njegove zamke*, Verbum, Split, 2014.

Ivan Vinkov, *Opsjednutost i egzorcizam*, Pokret krunice za obraćenje i mir, Zagreb, 2012.

Jose Antonio Fortea, *Summa Daemoniaca, Traktat o demonologiji i priručnik o egzorcizmu*, naklada Benedikta, Velika Gorica, 2018.

Neal Lozano, *Oslobođeni, praktični vodič za oslobođenje*, Magnum opus, Zagreb, 2011.

Zvonko Pažin, *Liturgijska sakramentologija*, Glas Slavonije, Đakovo, 2018.

Članci

Gašpar, Veronika.s. Nela, - Šehić, Damir, Veliki pneumatolog Zapada – Aurelije Augustin", *Riječki teološki časopis*, 40 (2012.) 2, str. 321-350.

Jakulj, Ivan, Pravne i bogoslužne odredbe u egzorcizmima, u: *Kršćanstvo i zdravlje*, Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa, Split, 20.-21. listopada 2005., prir. Nediljko Ante Ančić, CuS, Split, 2006., str. 227-264.

Jurčević, Marijan, Antropološki uzroci zla, *Riječki teološki časopis*, 32 (2008.) 2, str. 359-372.

Raguž, Ivica, „Reknemo li da nismo zgriješili, pravimo ga lašcem i riječi njegove nema u nama“ (1 Iv 1, 10). O dostojanstvu čovjeka grješnika, *Diacovensia*, 24 (2016.) 4, str. 539-554.

Rusu, Alexandru, Demons and Exorcisms in the Roman Catholic Mind-Set: Probing the Western Demonological Mentality. *Romanian Journal of Sociology*. 27 (2016.), str. 89-109.

Steiner, Marijan, O zlim dušima. Uz novi Obrednik egzorcizama, *Obnovljeni Život*, 54 (1999.) 4, str. 481- 493.

Schneider, Alfred, Postoje li anđeli?, *Obnovljeni život*, 46 (1991.) 3-4, str. 325-334.

Tadić, Ivan, Augustinovo poimanje zla, *Filozofska istraživanja*, 24 (2004.) 1, str. 276.-277.

Tomić, Celestin, Vjera Crkve i satanizam, *Crkva u svijetu*, 25 (1990.) 3, str. 193-203.

Vukasović, Ante, Nerođena djeca - žrtve, a imaju pravo na život, *Obnovljeni život*, 54 (1999.) 3, str. 367-376.

3. Mrežne stranice

<https://narod.hr/kultura/sto-katolik-mora-znati-o-opasnostima-popularnog-stovanja-andela-koje-nudi-new-age-i-danasnje-drustvo> (Preuzeto: 17.11.2020. u 21:58h)

<https://www.biskupijakrk.hr/andeli-u-bibliji/>, (preuzeto: 17.11.2020., 22:28h)

<https://jezikoslovac.com/word/ii2d> (pogledano: 25.11.2020., 15:43h)

https://www.religija.me/biblija/Biblijska_imena_i_njihova_znacenja.pdf(preuzeto: 25.11.2020.)

<https://www.xn--rjenik-k2a.com/demon> (pogledano 25.11.2020.)

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=38005> (preuzeto: 08.01.2021., 17:45)

Kongregacija za nauk vjere, *Naputak o molitvama-kojima se od Boga moli ozdravljenje*, na: <http://www.vjeraidjela.com/wp-content/uploads/2015/07/Naputak-o-molitvama-kojima-se-od-Boga-moli-ozdravljenje.pdf> (pogledano: 17.02.2021.)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Kojom ja _____, kao pristupnik za stjecanje zvanja magistra/magistrice _____, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mog vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenju literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedostupan način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskog rada nije iskorišten za loji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, _____

Potpis